

Archeologische Rapporten Oranjewoud 2012/41

Archeologische begeleiding onder protocol opgraven
terrein St. Josephstraat / Brugske te Nederweert

projectnr. 188207
revisie 00
27 mei 2013

auteurs

I.N. Kaptein

G.J.A. Sophie

M.L. Craane

Opdrachtgever

Stichting Land van Horne
Biest 43
6001 AP Weert

datum vrijgave

27-05-2013

beschrijving revisie 00

Definitief

goedkeuring

G.J.A. Sophie

vrijgave

H.J.L.C. Koopmanschap

Colofon

Titel: Archeologische Rapporten Oranjewoud 2012/41.
Archeologische begeleiding terrein St. Josephstraat/Brugske te Nederweert
Auteur: I.N. Kaptein, G.J.A. Sophie & M.L. Craane

ISSN: 1570-6273

© Oranjewoud B.V.
Postbus 24
8440 AA Heerenveen

Niets uit dit rapport mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ingenieursbureau Oranjewoud bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt, door een derde of voor enig ander werk of doel dan waarvoor het is vervaardigd.

Disclaimer

Archeologisch vooronderzoek wordt in zijn algemeenheid uitgevoerd door het steekproefsgewijs bemonsteren d.m.v. boringen, proefsleuven en/of veldkartering. Hoewel Ingenieursbureau Oranjewoud bv de grootste zorgvuldigheid betracht bij het uitvoeren van het archeologisch onderzoek, is het juist deze steekproefsgewijze benadering die het onmogelijk maakt garanties ten aanzien van de situatie af te geven op basis van de resultaten van een archeologisch vooronderzoek.

Oranjewoud aanvaardt derhalve op generlei wijze aansprakelijkheid voor schade welke voortvloeit uit beslissingen genomen op basis van de resultaten van archeologisch (voor)onderzoek.

Inhoud	blz.
Administratieve gegevens	4
Samenvatting.....	5
1 Inleiding.....	7
2 Eerder onderzoek	9
2.1 Vooronderzoek (archeologisch en historisch).....	9
3 Onderzoeksopzet.....	11
3.1 Doel- en vraagstelling.....	11
3.2 Onderzoeksopzet en werkwijze	12
4 Onderzoeksresultaten	15
4.1 Bodemopbouw	15
4.2 Sporen en structuren.....	16
4.3 Vondstmateriaal.....	29
4.4 Synthese	30
5 Conclusies en advies.....	31
5.1 Beantwoording onderzoeksvragen	31
5.2 Conclusies.....	33
Literatuur en geraadpleegde bronnen	35
Bijlagen	
1 Archeologische perioden	
2 AMZ-cyclus	
3 Sporen-, vondst- en determinatielijsten	
4 Oplegvel PvE	
Kaartenbijlage	
Bijlage 1 Puttenplan	
Bijlage 2 Allesporenkaart vlak 1	
Bijlage 3 Allesporenkaart vlak 2	
Bijlage 4 Puttenplan op kadastrale minuut 1812	
Bijlage 5 Allesporenkaart vlak 1 op kadastrale minuut 1812	
Bijlage 6 Allesporenkaart vlak 2 op kadastrale minuut 1812	

Projectnr. 188207
mei 2013, revisie 00

Administratieve gegevens

OW Projectnummer 188207
OM-nummer 50374
Provincie Limburg
Gemeente Nederweert
Plaats Nederweert
Toponiem St. Josephstraat/Brugske

Kaartblad 58A
Centrumcoördinaten 180500/366393

Kadaster Nederweert, sectie A, nr 6220

Opdrachtgever Stichting Land van Horne
Uitvoerder Oranjewoud
Datum uitvoering februari 2012
Projectteam G. Sophie (projectleider)
H.J.L.C. Koopmanschap (materiaal-specialist)
D. la Fèber (senior-KNA-archeoloog)

Bevoegd gezag Gemeente Nederweert (M. Houtappels)
Adviseur bevoegde overheid Archaeo (Dhr. F. Kortlang)

Beheer documentatie Oranjewoud Almere
Vondstdepot Provinciaal Depot voor Bodemvondsten te Maastricht

Afbeelding 1. Locatie plangebied (Topografische Dienst Kadaster, Emmen).
Topografische Kaart 1:25.000 (niet op schaal).

Samenvatting

In opdracht van Stichting Land van Horne heeft Ingenieursbureau Oranjewoud BV in februari 2012 een archeologische begeleiding uitgevoerd ter plaatse van het terrein "St. Joseph" tussen de St. Josephstraat en Brugske te Nederweert, gemeente Nederweert.

In het plangebied zijn in het verleden een archeologisch bureauonderzoek en een karterend booronderzoek uitgevoerd. In de periode tussen 2005 en 2011 zijn in de directe omgeving van het gebied enkele archeologisch toevalsvondsten gedaan. Op basis daarvan is door de gemeente Nederweert in overleg met de opdrachtgever besloten een deel van de sloopwerkzaamheden en het bouwrijpmaken archeologisch te laten begeleiden. De verwachting is dat in het plangebied mogelijk de resten van een 17^e- tot 19^e-eeuwse pastorie met bijbehorende omgrachting kunnen worden aangetroffen. Mogelijk kunnen hier ook oudere sporen en/of structuren worden aangetroffen.

Op basis van de uitgevoerde begeleiding bleek dat er inderdaad resten van de historisch gekende pastorie in de ondergrond aanwezig waren. Deze waren echter fragmentarisch bewaard gebleven waardoor het verkrijgen van een duidelijke fasering van de aangetroffen restanten moeilijk is.

De archeologische sporen zijn ingetekend en gedocumenteerd alvorens deze zijn verwijderd. De gemeente Nederweert heeft op deze wijze met de opdrachtgever een behoud ex situ weten te realiseren.

Archeologische begeleiding St. Josephstraat/Brugske te Nederweert

Projectnr. 188207
mei 2013, revisie 00

1 Inleiding

In opdracht van Stichting Land van Horne heeft Ingenieursbureau Oranjewoud BV in februari 2012 een archeologische begeleiding uitgevoerd ter plaatse van het terrein "St. Joseph" tussen de St. Josephstraat en Brugske te Nederweert, gemeente Nederweert.

De aanleiding voor de archeologische begeleiding is het voornemen van Stichting Land van Horne om een nieuw woonzorgcomplex aan te leggen ter plaatse van het oude verzorgingstehuis. De graafwerkzaamheden die hiermee gepaard gaan, kunnen een bedreiging vormen voor de eventueel aanwezige archeologische waarden binnen het plangebied. De bodemversturende ingrepen betreffen de aanleg van kelders. De grondwerkzaamheden gaan dieper dan 0,40 m – mv. De herontwikkeling in de overige delen bevindt zich op 0,40 m boven het huidige maaiveld, daar er zal worden opgehoogd. Derhalve zullen deze werkzaamheden aldaar niet leiden tot bodemverstoring en is een archeologische begeleiding niet noodzakelijk.

Voor het plangebied is in 2005 een bureauonderzoek met aansluitend een inventariserend veldonderzoek, karterende fase uitgevoerd.¹ Op basis van de uitkomst van het bureauonderzoek en karterend booronderzoek is door de gemeente Nederweert besloten geen archeologisch vervolgonderzoek te verplichten. Op basis van enkele sporen die na het selectiebesluit uit 2005 die in de nabije omgeving van voorliggend plangebied zijn aangetroffen, heeft de gemeente Nederweert in overleg met de ontwikkelende partij er voor gekozen de werkzaamheden in 2012 alsnog archeologisch te begeleiden. Dit ondanks dat het plangebied op de beleidskaart van de gemeentes Weert en Nederweert is gelegen in een archeologisch vrijgegeven zone. Het verzoek van de gemeente Nederweert is daarbij met name ingegeven door het aantreffen van een vermoedelijk Romeinse waterput tijdens bouwwerkzaamheden op circa 200 m ten zuidoosten van het plangebied. Door een archeologische begeleiding tijdens de graafwerkzaamheden uit te voeren kunnen eventuele sporen die tijdens het karterend booronderzoek niet zijn aangetroffen toch nog gedocumenteerd en beschreven worden (zie ook AMZ-cyclus: bijlage 2).

Voor aanvang van de archeologische begeleiding is conform KNA 3.2 door Ingenieursbureau Oranjewoud BV een Programma van Eisen (PvE) opgesteld (bijlage 4).² Deze is goedgekeurd door de adviseur van gemeente Nederweert en de gemeente zelf in haar rol als bevoegde overheid voor het aspect archeologie.³ Aanvullend is door een lokale historicus een aanvulling vervaardigd op het archeologisch bureauonderzoek.(bijlage 4).⁴ Het veldonderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.2.

¹ Koopmanschap, 2005.

² Craane & Sophie, 16 juni 2011.

³ de heer F.P. Kortlang van ArcheAeo, d.d. 17 juni 2011 en mevrouw Houtappels van Gemeente Nederweert, d.d. 20 juni 2011.

⁴ opgesteld door de heer Alfons Bruekers d.d. 16 januari 2012.

Ligging onderzoekslocatie

Het plangebied ligt tussen de St. Josephstraat en Brugske in en heeft een oppervlakte van ongeveer 11.000 m² (1,1 hectare). Het te begeleiden deel binnen het plangebied is kleiner (zie kaartbijlage 1). De oude bebouwing (zie afb. 2) was voorafgaand aan de begeleiding gesloopt.

Afbeelding 2. Voormalig zorgcentrum St. Joseph binnen het plangebied.

2 Eerder onderzoek

In 2005 en 2012 heeft er al respectievelijk archeologisch en historisch onderzoek plaatsgevonden. De relevante gegevens worden hierna kort besproken om de onderzoeksresultaten van de begeleiding te kunnen plaatsen en de gestelde onderzoeksvragen te beantwoorden. Voor een volledige weergave van de gegevens wordt naar de betreffende publicaties verwezen.

2.1 Vooronderzoek (archeologisch en historisch)

Het plangebied ligt op het dekzandeiland van Weert-Nederweert, gelegen in een moerassen- en rivierenlandschap.⁵ Op het hoogste gedeelte van deze verhoging is de kern van Weert ontstaan en op een lager gelegen deel de kern van Nederweert. Rond Weert en Nederweert ligt één van de grootste aaneengesloten complexen van enkeerdgronden van Zuid-Nederland. De ligging van deze enkeerdgronden wordt grotendeels bepaald door de grote dekzandrug waarop Nederweert en Weert liggen en die zich in de wijde omgeving uitstrekt. Het gebied rondom Nederweert werd reeds vanaf het paleolithicum bewoond. Naast vondstmateriaal uit de steentijd zijn vondsten bekend uit de ijzertijd, Romeinse tijd en late middeleeuwen.

In het booronderzoek dat in 2005 werd uitgevoerd werden geen aanwijzingen waargenomen die conform de toenmalige Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (2.2) aanleiding gaven voor het vermoeden van een intacte archeologische vindplaats. Derhalve werd aan de gemeente Nederweert geadviseerd het terrein vrij te geven voor wat betreft het onderdeel archeologie.

Bruekers heeft in zijn uiteenzetting van begin 2012 en op verzoek van de gemeente Nederweert duidelijk kunnen maken dat het omgrachte terrein mogelijk teruggaat op een oudere domein(hoeve). Op basis van historisch kaartmateriaal en historische bronnen dateert de oudst gekende fase uit het begin van de zeventiende eeuw.⁶ Te zien is dat het om een rechthoekig omgracht terrein gaat met in het noorden daarvan een gebouw dat de pastorie vormt. Het terrein evolueerde daarna nagenoeg niet meer tot aan de sloop van het complex in 1979 en 1980. Deze sloop vond plaats ten behoeve van de bouw van het zorgcomplex Sint Joseph. Laatstgenoemde bebouwing werd eind 2011 vervolgens gesloopt om de voorgenomen ontwikkeling mogelijk te maken. In het overall beeld van het archeologisch booronderzoek uit 2005 is de sloop en bouwwerkzaamheden van 1980 inderdaad ook terug te zien. In kaartbijlage 4, 5 en 6 zijn de werkputten weergegeven op een digitale plot van de locatie van de pastorie en de gracht zoals weergegeven op de kadaster kaart uit 1832.

In omgekeerd-chronologische volgorde geeft Bruekers de volgende historische informatie over het plangebied:

"Tot 1880 bevond zich op dit terrein de pastorie. Het gebouw zoals dat staat getekend op de kadastrale minuut is, ondanks latere bestemmingen in essentie vrijwel ongewijzigd gebleven en is pas in de winter van 1979/1980 afgebroken, om plaats te maken voor nieuwbouw van het Ouderencentrum St. Joseph (nieuwbouw die op zijn beurt in 2011 is afgebroken).

In 1899 werd het voormalige pastoriegebouw in oostelijke richting uitgebreid met een neogotisch gebouw, nog later in westelijke richting met een moderne aanbouw. Waarschijnlijk zijn rond 1899 ook delen van de grachten gedempt.

Het laatste pastoriegebouw is opgericht in 1787 (ankerjaartal). Het werd voorafgegaan door minstens één ander stenen pastoriegebouw, dat in XVIIIc erg bouwvallig was en waar na lang juridisch touwtrekken over de restauratiekosten en wie dat zou moeten betalen, uiteindelijk was besloten tot volledige nieuwbouw in 1787.

⁵ Koopmanschap, 2005.

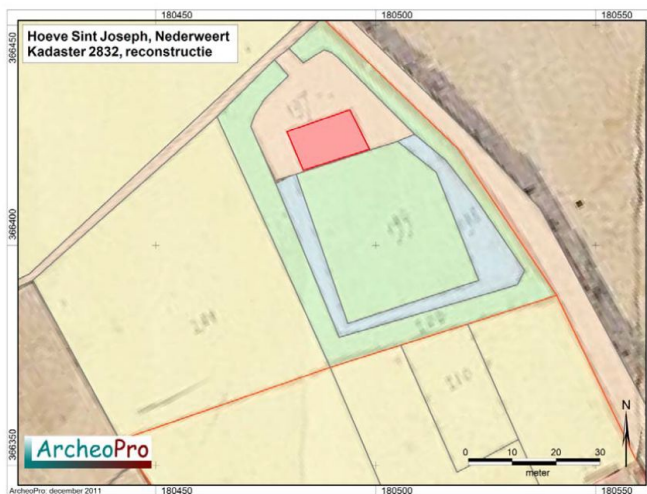
⁶ Bruekers 2012, blz. 2.

Uit bouwkundige inspectierapporten uit XVIIIc is bekend dat het een stenen gebouw betrof, dat er een externe waterput was en een gracht met toegangsbrug.

De oudste archivalische bronnen over een pastorie op de bewuste plek (niet per se exact dezelfde plek) dateren uit omstreeks 1600. Dat er geen oudere berichten zijn zegt meer over het bewaardgebleven archief (grote dorpsbrand 1592) dan over de werkelijke ouderdom.

Naar alle windrichtingen toe werd het omgrachte perceel omringd door onbebouwde akkerarealen. Vanaf dat punt verder terug in de tijd is het speculeren. De vraag dringt zich natuurlijk op waarom een pastorie omgracht werd/was, en bovendien ook redelijk 'oversized' nog wel. En op dit punt kan men vermoeden (maar nogmaals, dat is speculatie) dat de pastorie niet de oorspronkelijke functie is, maar dat er sprake is van een 'heerlijk' domein (kasteel zou ik het niet noemen) van een heer die het patronaatsrecht bezat over de pastorie, en die zijn goed later heeft beschikbaar gesteld voor de bouw van de eigenlijke pastorie. Een andere lichte aanwijzing voor zo'n gang van zaken is het gegeven dat de pastorie op een zeer excentrieke plek ligt, ten opzichte van de dorpskern en de parochiekerk. Een ligging bij de kerk of in het centrum had meer voor de hand gelegen (en zie je ook vaker in andere dorpen). Dat hier de pastorie zover van het centrum af ligt, moet iets te maken hebben met de bezitsverhoudingen (en dus een wellicht middeleeuwse oorsprong hebben).

Een ding dat uit mijn onderzoek met zekerheid blijkt, is dat het bewuste terrein niet thuishoort in de serie van de andere omgrachte terreinen in het land van Weert. Dat zijn, op een paar uitzonderingen na, allemaal vluchtschansen die zijn aangelegd in de periode 1630-1645, en in de archivalia (overdrachten e.d.) regelmatig worden genoemd. Het omgrachte terrein van St. Joseph werd nooit als 'schans' getypeerd. Het is dus a-typisch en daarom erg interessant voor het voorgenomen onderzoek."⁷

Afb. 3 Reconstructie hoeve

⁷ Bruekers 2012, blz. 2.

3 Onderzoeksopzet

3.1 Doel- en vraagstelling

Het doel van de uitgevoerde archeologische begeleiding conform het protocol opgraven is het documenteren van gegevens en het veiligstellen van materiaal van vindplaatsen om daarmee informatie te behouden die van belang is voor kennisvorming over het verleden.

Overeenkomstig paragraaf 5.4 van het PvE zijn hier de onderzoeksvragen weergegeven waarop dit onderzoek antwoord dient te geven.⁸

Algemeen

1. Zijn er archeologische resten (sporen, structuren, vondsten) in de bodem aanwezig, of zijn er aanwijzingen dat deze hier verwacht mogen worden?
2. Indien het onderzoek in bepaalde zones géén archeologische resten of beperkte archeologische fenomenen (bijvoorbeeld alleen losse vondsten) oplevert, welke verklaring is hiervoor dan te geven?
3. In hoeverre komen de onderzoeksresultaten van deze archeologische begeleiding overeen met die van het bureau- en booronderzoek?

Gaafheid en conservering van de vindplaatsen⁹

1. In welke lagen, zones of gebieden bevinden zich archeologische resten of waar zijn deze te verwachten?
2. Wat is de mate van conservering en gaafheid van de archeologische resten (sporen, structuren en vondsten)?

Perioden en sites

1. Indien er archeologische resten aanwezig zijn, kunnen er binnen de vindplaats aparte sites onderscheiden worden, en zo ja, op welke gronden? Welke criteria worden gehanteerd om dit onderscheid te maken?
2. Wat is de begrenzing en de ruimtelijke spreiding, zowel in horizontale als verticale zin, van de sites, sporenzones of vondststrooiingen en wat is de onderlinge samenhang?
3. Wat is per archeologische site in het onderzoeksgebied:
 - a. de ligging (inclusief diepteligging) en begrenzing
 - b. de geologische en/of bodemkundige eenheid
 - c. de omvang (inclusief verticale dimensies)
 - d. aard / complextype / functie
 - e. de samenstelling van de archeologische resten (grondsporen en mobilia)
 - f. de vondst- en spoordichtheid
 - g. de stratigrafie
 - h. de ouderdom, periodisering, typochronologische classificatie
4. Zijn er aanwijzingen voor landgebruik (*off-site*-patronen) in de zin van wegen, percelering, akkers, grondstofwinning, vennen, etc.?
5. Zijn er aanwijzingen voor agrarische en/of ambachtelijke activiteiten? Zo ja, waaruit blijkt dat en welke kenmerken zijn hieraan naar analogie van vraag 3 te geven?
6. Kunnen meerdere bewoningsfasen onderscheiden worden? Zo ja in welke mate zijn deze aaneensluitend?

⁸ Craane & Sophie 2011.

⁹ Met vindplaats wordt in algemene zin bedoeld een locatie waar sporen of vondsten aangetroffen zijn. Onder site wordt hier verstaan een clustering van structuren, sporen en vondsten die in tijd, ruimte en complextype bij elkaar horen. Sites kunnen zich op meerdere niveaus manifesteren (bijvoorbeeld nederzetting, erf, individueel gebouw). Op het laatste niveau kan beter van structuren of fenomenen gesproken worden. Off-site fenomenen hebben (ogenschijnlijk) geen directe relatie tot sporen van gebouwen, erven of begraafplaatsen. Deze sporen en vondsten vormen de materiële neerslag in het door de mens gebruikte landschap in ruimere zin.

7. Wanneer en waarom zijn de sites en de vindplaats in zijn geheel verlaten of in onbruik geraakt?

Landschap en bodem

1. Wat is de fysiek-landschappelijke ligging van de sites (geo(morfo)logisch, bodemkundig, afstand tot water, reliëf)?
2. Wat is de paleo-ecologische context van het onderzoeksgebied? Liggen in de omgeving locaties die voor pollenanalyse bemonsterd kunnen worden en wat is de kwaliteit er van?
3. Kan aan de hand van archeologisch vondstmateriaal uit het cultuurdek een uitspraak worden gedaan over de ouderdom en/of de vorming van dit cultuurdek?
4. Bevinden zich in het cultuurdek (plaggendek en onderliggende cultuurlagen) sporen van akkerbewerking (zoals ploeg- en spitsporen)?
5. Wat is de aard en ouderdom van de oudere cultuurlagen onder het plaggendek? Waar komen deze voor en hoe zijn deze ontstaan?
6. Welke postdepositionele processen hebben zich afgespeeld en wat is het effect daarvan op de archeologische resten?

Aanvullende vragen in het oplegvel

1. Wat is de exacte ligging van de omgrachting van het terrein op basis van de veldwaarnemingen?
2. Wat is de aard van de gracht? Wat is de ouderdom en fasering van (de opvulling van) de gracht? Zijn er aanwijzingen voor oudere gracht en greppelsystemen?
3. Zijn er oudere sporen van bewoning (houtbouw, steenbouw) aanwezig binnen het omgrachte terrein? Wat is de ouderdom daarvan?
4. Zijn de resten ondanks de eerdere bebouwing redelijk bewaard gebleven? Wat is de mate van conservering van de archeologische resten?
5. Wat kan afgeleid worden over het voormalig gebruik van het terrein in de periode voorafgaand aan het gebruik als pastorie?
6. Blijven (delen van) het omgrachte terrein behouden bij realisatie van de nieuwbouw?

3.2 Onderzoekopzet en werkwijze

De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie 3.2 vraagt een aantal basisgegevens per gravend onderzoek. Dit dient om op een later moment onder andere de kwaliteit van de gedane waarnemingen te kunnen vergelijken met gelijksoortige (toekomstige) onderzoeken in de brede zin van het woord. Deze gegevens zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Datum uitvoering	31 januari, 1, 23, 24 en 27 februari en 2 maart 2012
Veldteam	D. la Fèber (senior KNA-archeoloog) A. Vissinga (KNA-archeoloog) I.N. Kaptein (KNA-archeoloog) P.C. Teekens (KNA-archeoloog)
Weersomstandigheden	begin februari: -8 tot -3 °C eind februari: 10 tot 12 °C begin maart: 7 tot 10 °C

Methode

De archeologische begeleiding bestond uit het volgen van de sloop- en overwegend bijbehorende grondwerkzaamheden. In kaartbijlage 1 is de te begeleiden zone weergegeven, alsmede de werkputten. Er is gewerkt in drie periodes: 31 januari tot en met 1 februari; 23 tot en met 27 februari en op 2 maart 2012. Kort na de start op 31 januari maakte de vorst het werken onmogelijk. Alle werkzaamheden zijn op dat moment gestaakt. Het grootste deel van de waarnemingen werd vervolgens in de tweede periode verricht. De derde en laatste periode bleek dat door aanpassing van de nieuwbouw plannen een groter areaal aanvullend moest worden begeleid door de aanwezigheid van funderingen.

Vlakken en profielen

Bij de begeleiding is de bovengrond (eerste laag) laagsgewijs verwijderd totdat het archeologisch leesbaar vlak zichtbaar werd. In de noordoosthoek van het terrein werd ten behoeve van grondverbetering een put aangelegd van ongeveer 13 x 15 m. In de zuidoosthoek werd een sleuf aangelegd van 4 x 30 m. In de zuidwesthoek, waar de kelders zullen worden aangelegd, werd tot op diepte van de huidige kelders aan de rand van het terrein een L-vormige sleuf aangelegd met twee loodrecht op elkaar staande putdelen van elk 4 x 25 m. Tijdens de grondwerkzaamheden zijn enkele profielen gestoken om na te gaan of archeologische lagen aanwezig zijn en ter plaatse van sporen in het vlak of in het profiel. Van enkele sporen (spoor 21 en 22) die deels in het profiel zaten is het profiel opgeschaafd en gedocumenteerd.

Documentatie en afwerking grondsporen

Bij het documenteren van de sporen is het vlak leesbaar gemaakt (schaven met kraan en schep), waarna de sporen zijn getekend, gefotografeerd, beschreven en gecoupeerd. Daarnaast zijn vondsten verzameld, hoogtemetingen gedaan en coördinaten ingemeten. De resultaten van de begeleiding worden besproken in hoofdstuk 4.

Afbeelding 4. Werkomstandigheden tijdens de eerste periode: vorst in de grond.

Archeologische begeleiding St. Josephstraat/Brugske te Nederweert

Projectnr. 188207
mei 2013, revisie 00

4 Onderzoeksresultaten

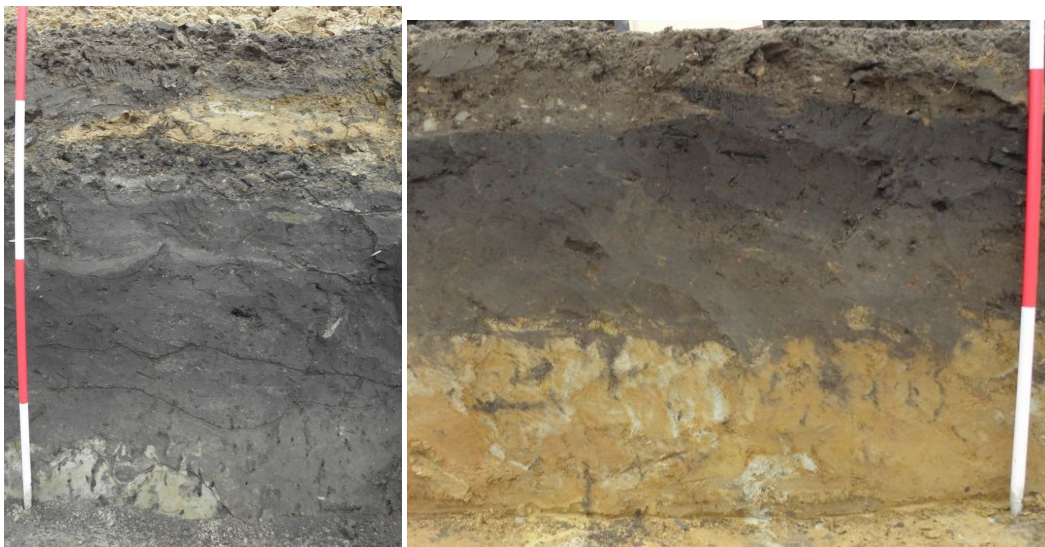
In dit hoofdstuk worden de resultaten van de archeologische begeleiding besproken. Dit in de onderdelen bodemopbouw, sporen en structuren en vondstmateriaal. Voor de beantwoording van de onderzoeksvragen verwijzen we naar hoofdstuk 5.

4.1 Bodemopbouw

Binnen het archeologisch begeleide deel van het terrein bestaat de bodem uit fijn zand met roestvlekken (C-horizont). In het grootste deel van het terrein is de bodem boven de C-horizont zwaar verstoord: grond is weggegraven waarna lichtgrijs fijn zand ("schoon") is teruggestort (zie afb. 5: hier is de C-horizont teruggestort). Aan de oostkant van het terrein is nog wel een oude(re) bouwvoor zichtbaar in het bodemprofiel (zie afb. 6, foto rechts). Deze bestaat uit donkergrijs tot donker bruin fijn zand met brokjes baksteen, puin, botfragmenten, metaal en glas. Boven deze oude bouwvoor heeft men nog een laag bruingrijs fijn zand met stenen, leembrokken en puin aangebracht (recent). In de noordoosthoek van het terrein zijn enkele grote kuilen met donkergrijze vulling aanwezig. Dit is ook verstoord (zie afb. 6, foto links).

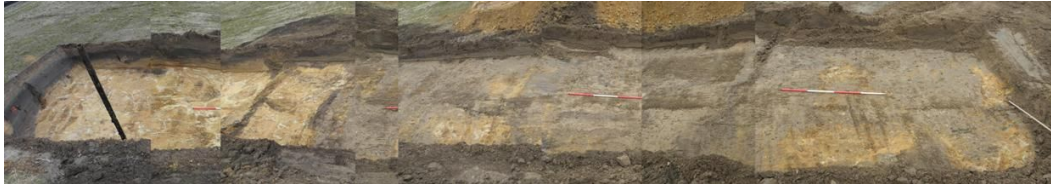
Afbeelding 5. Profiel 1, werkput 1: verstoring bodemprofiel.

Afbeelding 6. Profiel 2, werkput 1 (links) en profiel 3, werkput 2 (rechts): dikke donkere lagen met (sub)recent materiaal. In profiel 3 is de oude bouwvoor/plaggendek goed zichtbaar (twee lagen)

4.2 Sporen en structuren

Tijdens de begeleiding is het eerste vlak na verwijderen van de bouwvoor archeologisch leesbaar gemaakt door middel van handmatig (op)schaven. Aangetroffen muurwerken zijn zo goed mogelijk vrij gelegd en schoongemaakt. In werkput 2 werden geen sporen aangetroffen (zie afb. 7), in werkput 1, 3 en 4 werden muurresten en sporen in het vlak aangetroffen. De sporen worden hieronder per soort beschreven om de interpretatie ervan te verduidelijken.

Afbeelding 7. Werkput 2 (samengesteld): geen sporen, alleen recent verstoord (grijzige vlekken). Foto's richting west.

Gracht en daarmee geassocieerde sporen

Tijdens het archeologisch onderzoek zijn op enkele plaatsen de sporen van een waterloop, en dan vermoedelijk van de gracht om de pastorie aangetroffen.

In werkput 1 is middels spoor 20 mogelijk de beschoeiing van de gracht waarin een kanaaltje (spoor 14) in uitliep dan wel door werd gevoed aangetroffen. De daadwerkelijke locatie van de gracht is dan circa 12 meter noordelijker ten opzichte van deze op de kadastrale minuut is ingetekend. De karrensporen (spoor 15 en 16 lopen parallel aan deze gracht aan de oostzijde ter hoogte van de weg zoals deze op de kadastrale minuut uit 1832 te zien is. Hieronder volgt een gedetailleerd spoorbeschrijving van deze sporen.

Spoor 20

Sporen 4 t/m 10 zijn ingegraven in een soort greppel, vijver of waterloop, waarvan de rand nog parallel ten oosten van deze sporen loopt. De oostelijke oever is versterkt door middel van een houten vlechtwerk (soepele takken langs paaltjes gevlochten; zie afb. 18, boven). Van het vlechtwerk is slechts de onderkant nog aanwezig in het vlak. Vanaf vlak 1 is spoor 20 maximaal 0,5 m diep en in lagen gevuld geraakt. De onderkant van spoor 20 ligt op circa 30,73 m +NAP. De vulling is voornamelijk (sub)recent en bevat ronde keien (stromend water?), baksteenpuin, glas en roodbakkerd aardewerk (afb. 18, onder). Van oost naar west loopt het spoor steeds dieper de bodem in. Aan de westzijde is spoor 20 doorsneden door de uitbraaksleuven van de muren. Daarmee is de westelijke begrenzing van het spoor helaas verdwenen en kan daarom slechts worden gespeculeerd wat het spoor precies is geweest. Op een diepte van circa 31,25 m +NAP ligt dwars op spoor 20 een soort waterbak: spoor 14. Mogelijk vormen sporen 14 en 20 één watersysteem. Het is echter onduidelijk of de beide sporen in de zelfde periode ontstonden. Als spoor 20 natuurlijk is geweest, zal deze eerder aanwezig kunnen zijn geweest. De houten vlechtwand in spoor 20 kan echter wel in dezelfde periode zijn aangelegd als de beschoeiing in spoor 14.

Spoor 14

Aan de oostzijde van sporen 4 t/m 10 ligt loodrecht hierop spoor 14. Dit is een soort greppel of ingegraven waterbak van ongeveer 4,5 x 0,5 m welke in spoor 20 uitkomt. De 'bak' is omzoomd door een houten beschoeiing met houten paaltjes. Mogelijk vormen sporen 14 en 20 één watersysteem. Het is echter onduidelijk of de beide sporen in dezelfde periode ontstonden. Als spoor 20 natuurlijk is geweest, zal deze eerder aanwezig kunnen zijn geweest. De houten vlechtwand in spoor 20 kan echter wel in dezelfde periode zijn aangelegd als de beschoeiing in spoor 14. Spoor 14 is dan gebruikt om water uit spoor 20 te halen. De zo aangelegde waterbak kan hebben gediend als drinkbak voor vee of als speelbak.

Afbeelding 16. Spoor 14: waterbak met houten beschoeiing, ingegraven in de natuurlijke ondergrond met overloop in spoor 20. Foto richting noordoost.

Spoor 15 en 16

Parallel aan de muren en de greppel/waterloop/vijver lopen twee donker gekleurde banen door de natuurlijke ondergrond: sporen 15 en 16 (zie afb. 17, noordwest-zuidoost georiënteerd, centraal in de foto). Het lijkt hier om een karrenspoor te gaan, hoewel in de regel zulke sporen vaak veel breder zijn omdat niet altijd in dezelfde voren wordt gereden. Sporen 15 en 16 liggen circa 1 m uit elkaar en lopen richting het zuiden iets breder uit. Mogelijk betreft het een tijdelijk gebruikt karrenspoor, of is in het vlak slechts de onderkant van het karrenspoor aangetroffen en zien we hier alleen de diepst ingereden voren. Spoor 14 doorsnijdt deze sporen en is daarmee in elk geval van later datum dan sporen 15 en 16. Het karrenspoor loopt parallel aan de huidige kadastrale indeling, en ter hoogte van de weg zoals deze op de kadastrale minuut aanwezig is.

Afbeelding 17. Overzicht vlak 2 in werkput 1 met sporen 11 t/m 20 en links muurwerken sporen 4 t/m 9. Foto richting noordwest.

Terwijl de voorafgaande sporen van grachten nog mogelijk te relateren waren aan de kadastrale minuut uit 1832 is dit voor spoor 25 en spoor 26 niet het geval. Wanneer deze sporen worden geplot op de kadastrale minuut uit 1832 komt de locatie van deze gracht, zelfs niet globaal, overeen met de grachten op de tekening. De aangetroffen gracht lijkt zelfs de pastorie, zoals deze op de kaart is ingetekend te doorkruisen.

Spoor 25

Ten zuidoosten van spoor 27 is een grote afgeronde donkere vlek in het vlak waargenomen. Dit is mogelijk een vijver of gracht geweest.

Spoor 26

Is een greppel of een restant van een gracht. Deze ligt ten noorden van spoor 27 en staat loodrecht op spoor 29.

In werkput 3 zijn met spoor 32 en spoor 31 kuilen aangetroffen die echter mogelijk als onderdeel van de westelijke gracht kunnen worden geïnterpreteerd. Omdat deze put zich op de rand van de begeleide zone bevindt en de maximale ontgravingsdiepte was bereikt is niet met zekerheid te zeggen wat voor spoor het zich betreft.

Spoor 32

In de noordwesthoek van werkput 3 (gelegen in de zuidwesthoek van het te begeleiden terrein) werd in het profiel en in het vlak spoor 32 zichtbaar. Dit spoor bleek een kuil met een donkergrijsbruine vulling te zijn met aan de bovenkant de bouwvoor. De kuil is recent nog een keer opgevuld met gemengd zand uit de omgeving (zie afb. 21, lichtbruine laag bovenin). Mogelijk is deze kuil nog achttiende- of negentiende-eeuws. De precieze functie is niet duidelijk. Mogelijk is dit de omgrachting van de pastorie geweest, maar daarvoor komt spoor 31 ook in aanmerking. Spoor 32 ligt voor een klein deel nog in het vlak en is niet dieper uitgegraven omdat de maximale ontgravingdiepte binnen dit deel van het terrein was bereikt. Het spoor wordt afgekapt door recente ontgraving en opvulling met lichtgeelgrijs fijn zand.

Afbeelding 21. Profiel spoor 32: een recente kuil in een oudere bouwvoor/kuil.

Spoor 31

Spoor 31 is duidelijk een gedempte gracht. In de vullingen zit materiaal uit de negentiende eeuw: rode baksteen, metaalstukken, glas, maar ook gladde keitjes wat mogelijk duidt op stromend water. Spoor 31 is mogelijk een latere versie van de omgrachting van de pastorie. De gracht is recent deels afgegraven geweest en opgevuld met lichtgeelgrijs "schoon" zand (zie afb. 22). Wat over is van de gracht is in elk geval 5 m breed. Mogelijk is de gracht zo'n 7-10 m breed geweest.

Afbeelding 22. Profiel spoor 31: grachtvulling doorsneden door recente afgraving en opvulling (lichte laag rechts).

Muurwerk

Ondanks dat tijdens het archeologische onderzoek een groot aantal bouwelementen (muurwerk, vloeren etc.) is aangetroffen kan toch worden gesteld dat de sloop van het pastorie complex in 1979 en 1980 grootschalig is uitgevoerd. Daarom is van eventuele sporen uit de late middeleeuwen of de daaraan voorafgaande perioden dan ook geen sprake, en ziet de bodem er erg verstoord uit. De samenhang en functie van de specifieke nog in-situ aanwezige bouwelementen is dan ook moeilijk te reconstrueren. Dit is ook het gevolg van het feit dat deze sporen niet zijn aangetroffen op de locatie waar ze, gebaseerd op de kadastrale minuut, uit 1832, verwacht werden. Ondanks dat de resten niet op de verwachte locatie op de kadastrale minuut uit 1832 zijn aangetroffen houden de sporen wel verband daarmee. De muren lopen bijna alle parallel dan wel haaks op de kadastrale grenzen in 1832. Hieronder worden alle sporen van bouwelementen beschreven.

Spoor 1, 2 en 3

In het noordelijke te begeleiden deel is tegen de oostwand van werkput 1 een bakstenen constructie aangetroffen. Het betreft een restant van een kelder van de pastoriegebouwen, waarvan alleen de onderste lagen van de muren (spoor 1) en de vloer (spoor 2) bewaard zijn gebleven (zie afb. 8). Tevens ligt er een natuurstenen traptrede (spoor 3) in de zuidwestelijke versmalling. De kelder is ongeveer noordoost-zuidwest georiënteerd en ligt met de smalle zijden op één lijn met de muurresten

Afbeelding 8. Spoor 1 en 2: keldermuren en -vloer. Bovenste foto: richting noordwest, onderste foto richting noordoost.

van sporen 4 en 7 (zie ook kaart 188207-S1). De vloer bestaat ook uit bakstenen, daar waar regulier bakstenen plavuizen verwacht zouden mogen worden. Het formaat was gemiddeld 23 x 10 x 6 cm, wat meestal overeenkomt met een datering in de achttiende of negentiende eeuw.¹⁰ De natuurstenen traprede is ongeveer 100 x 20 cm.

Afbeelding 9. Spoor 3: natuurstenen traprede. Foto richting noordoost.

Spoor 4

Aan de noordzijde van het noordelijk te begeleiden deel werd een noordoost-zuidwest georiënteerde muur aangetroffen: spoor 4. Deze muur ligt op een diepte van circa 32 m +NAP. De bovenzijde van de muur is circa 0,4 m breed. Van de muur is nog 0,7 m hoogte over. De bovenste vier baksteenlagen liggen recht boven elkaar, daaronder vertrappt de muur per twee baksteenlagen aan beide zijden steeds ongeveer 0,05 m naar buiten. In totaal zijn er nog tien baksteenlagen aanwezig. De muur is in het vlak

¹⁰ ArchAeO: is er voor Nederweert een typologie van daterende baksteenformaten? Deze is ons onbekend.

zichtbaar over een lengte van 4,25 m. Aan de noordzijde verdwijnt de muur in de putwand, aan de zuidzijde liggen sporen 5 en 7 hier koud tegenaan. Spoor 4 is de oudste muur binnen het terrein. Rondom de muur zijn enkele vondsten gedaan (vondstnr. 4; zie paragraaf 4.3.1). De bakstenen lagen zijn met elkaar verbonden door een zachte specie, de bakstenen zelf zijn rood van kleur. De bakstenen zijn gemiddeld 22 x 8 x 5 cm groot. Dit duidt op een datering in de achttiende eeuw.

Afbeelding 10. Spoor 4: een ouder muurdeel waar spoor 5 en 7 tegenaan zijn gebouwd (in het verlengde van spoor 4). Foto richting noordoost.

Spoor 5

Op het zuidelijke eind van muurwerk spoor 4 is aan de westkant een muurdeel enigszins schuin aangebouwd: spoor 5 (zie afb. 10). Het lijkt erop dat in een latere periode een uitbreiding heeft plaatsgevonden, waarbij één zijde in het verlengde van de oudere muur is geplaatst en de dwarsmuren iets schuin tegen de oostmuur zijn aangebouwd. De twee muurdelen (spoor 5 en het muurdeel aan het zuidelijke eind van spoor 7) zijn aan de binnenzijde in één keer gepleisterd en zijn daarmee met elkaar verbonden. De bakstenen zijn over het algemeen paars of donkerrood. De bakstenen zijn gemiddeld 23 x 10 x 6 cm groot. Dit duidt op een datering in de achttiende of negentiende eeuw.

Spoor 6

Parallel aan de oostkant van muur spoor 4 liep een riolering van gresbuis. Deze lag strak tegen spoor 4. Boven de riolering lag een muur van één tot twee baksteenlagen hoog: spoor 6 (afb. 11). Deze muur was slechts één baksteen breed, de bakstenen lagen enigszins los. Omdat de baksteenlagen zo los gestapeld waren en deze ook hoog in het vlak lagen zijn de bakstenen verwijderd om muur spoor 4 beter vrij te kunnen leggen. De gestapelde bakstenen zullen van recente datum zijn. Dit muurtje liep aan de zuidzijde koud tegen de bovenzijde van spoor 9 aan (zie tekening 188207-S1 in de kaartenbijlage) en zal dus zijn aangelegd op het moment dat de muren uit de achttiende eeuw (spoor 5 en 7) nog zichtbaar zijn geweest.

Afbeelding 11. Spoor 6 (gele stippellijnen) links van spoor 4. De grote vierkante tegel is de putdeksel van de riolering. Foto richting zuid.

Spoor 7

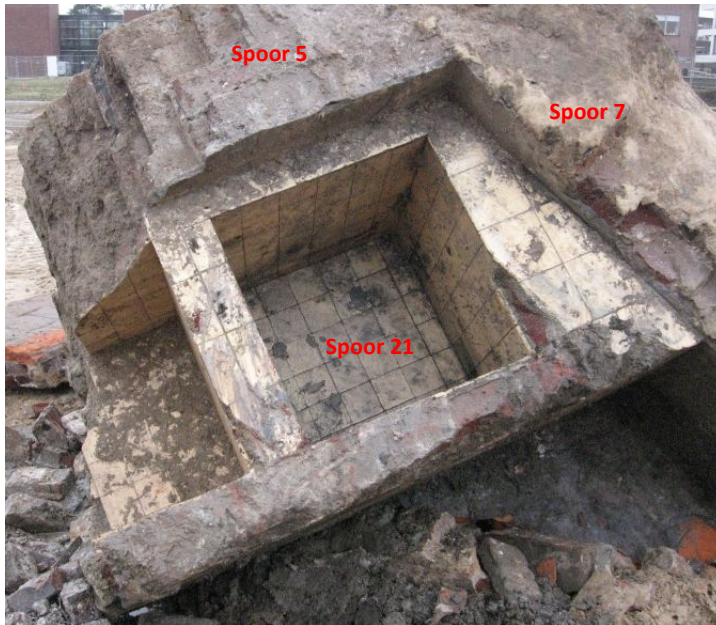
In het verlengde van muur spoor 4 is een latere aanbouw geplaatst: spoor 7. Spoor 5 leek in eerste instantie los te staan van sporen 4 en 7, maar bij verdieping van het vlak om de muren vrij te leggen bleek deze bij spoor 7 te behoren: de binnenzijde van deze aanbouw is bepleisterd. De bakstenen zijn net als bij spoor 5 gemiddeld 23 x 10 x 6 cm groot (vondstnr. 5). Deze muurresten dateren ook uit de achttiende eeuw of later.

Afbeelding 12. Sporen 4, 5, 7 en 9 (van rechts naar links) behoren tot één complex, met verschillende fasen. Foto richting west.

Spoor 21

Tussen spoor 5 en 7, mee gemetseld dan wel -gepleisterd, kwam tijdens de sloop een soort betegelde bakstenen bak tevoorschijn. Ernaast heeft waarschijnlijk nog zo'n bak gezeten, maar die is dan al eerder gesloopt geweest. De bak is aan de binnenkant 1 x 1 m en ongeveer 1 m diep. De functie is onduidelijk. Het kunnen vergaarbakken van het één of ander zijn geweest. De tegels zijn lichtgeel geglaazuurd en van moderne makelij.

Afbeelding 19. Bij de sloop van spoor 7 werd spoor 21 goed zichtbaar: betegelde bakken.

Spoor 22

Aan de onderkant van spoor 7 werd aan de westkant een vloer aangetroffen (zie afb. 20, links), die bestond uit een dubbele laag plavuizen met een laag cement ertussen op drie lagen baksteen (zie afb. 20, rechts). De onderkant bestaat gedeeltelijk uit cement (het midden) met aan de randen bakstenen in drie rijen en smalle rand (zie afb. 20, onder). De plavuizen zijn schuin gelegd ten opzichte van spoor 7, maar liggen parallel aan de korte muurdelen van spoor 5 en 7. Aan de onderkant van de vloer/fundering is goed te zien dat de ruimte geen hoeken van 90° had, maar spitsere hoeken (afb. 20, onder). De plavuizen en de korte muurdelen zijn oost-west georiënteerd, terwijl de muur van spoor 7 die in het verlengde ligt van spoor 4 meer noordwest-zuidoost is georiënteerd.

Afbeelding 20. Spoor 22: plavuizen vloer (links, foto richting oost) met bakstenen fundering (rechts, foto richting west). Het midden van de vloer bestond aan de onderkant uit een laag cement (onder).

Spoor 8

In het verlengde van spoor 7, tegen het zuidelijk einde, ligt een blok bakstenen welke in eerste instantie een omgevallen stuk muur leek. Het bleek echter de aanzet te zijn van een spaarboog (zie afb. 13). De boog is ongeveer 2,5 m breed geweest, te zien aan het boogrestant dat 2,5 m vanaf spoor 7 eindigt. Spoor 7 lijkt daarna verder te lopen, maar is op dit deel van de ontgraving niet dieper uitgegraven en daarmee niet duidelijk te beschrijven. Mogelijk is de spaarboog samen met het vervolg van spoor 7 iets later aangebouwd, omdat spoor 8 koud tegen spoor 7 aan lijkt te liggen. De maat van de bakstenen komt overeen met de bakstenen uit spoor 7, waardoor de datering niet veel later zal zijn.

Afbeelding 13. Spoor 8 blijkt de twee uiteinden van een spaarboog te zijn, waarvan het meest noordelijke deel duidelijk herkenbaar is. Foto richting west.

Spoor 9

Aan de oostzijde van spoor 7 is een soort bak koud aangebouwd: spoor 9 (afb. 14). Deze bak is één baksteen breed en gevuld met leisteenscherven en plastic. Deze zelfde vulling werd overigens iets meer naar het noorden boven de resten van spoor 7 ook aangetroffen, maar hier leek geen bak te zijn aangebouwd (verwijderd bij de aanleg van de riolering?). De bak is iets ruwer en enigszins scheef gebouwd. De bakstenen zijn ook hier donkerrood of paars van kleur en even groot als die van spoor 5 en 7. De bak is ongeveer 0,76 m hoog en bestaat uit acht tot negen baksteenlagen boven elkaar (niet helemaal duidelijk wegens bepleistering of overmatig specie-gebruik). Daaronder vertrappt de bak twee keer (één baksteenlaag per keer). De bak is minder diep gefundeerd dan spoor 7. De duidelijke scheiding tussen dit spoor en spoor 7 en de ruwere opbouw lijken er op te duiden dat dit spoor van (iets) latere datum is dan spoor 7.

Afbeelding 14. Spoor 9 is koud tegen spoor 7 aangebouwd. Foto richting noord.

Spoor 10

Aan de westzijde van spoor 7 ligt een vierkante bak van triplex met een puinvulling. Dit lijkt een waterbak of -put te zijn geweest. Het puin bestaat uit (brokken) bakstenen en grond. De bak is ongeveer 2 m in het vierkant. De triplex planken/platen zijn met houten paaltjes gestut. Triplex of multiplex is plaatmateriaal, gemaakt van hout en opgebouwd uit een oneven aantal fineerlagen die kruiselings op elkaar verlijmd worden, in dit geval drie lagen. Een gemeenschappelijke reden om triplex in plaats van enkel bewerkt hout te gebruiken is de weerstand tegen het barsten, inkrimping, het verdraaien of scheefftrekken en de algemene hoge graad van sterkte. Triplex werd al zo'n 2500 jaar geleden gemaakt door de Egyptenaren en Chinezen, maar werd in Europa pas algemeen gebruikt (industrieel vervaardigd) in de tweede helft van de negentiende eeuw. Dit is hoogstwaarschijnlijk de minimale datering voor spoor 10.

Afbeelding 15. Spoor 10, een vierkante bak van triplex met een puinvulling: volgestorte waterput. Foto richting oost.

Spoor 27

Spoor 27 is een fundering met restanten van opgaand muurwerk welke direct op een laag grijze leem was geconstrueerd (afb. 23). Het gemiddelde baksteenformaat was 22,5 x 11,5 x 5 centimeter. De muur is in het midden gescheurd. Aan de bovenzijde is de muur 0,5 tot 0,7 m breed. De bovenste zes baksteenlagen liggen recht boven elkaar. De zevende laag vertrappt enigszins (circa 5 cm) en blijft aan de zuidzijde recht. De muur is maximaal zestien baksteenlagen hoog (circa 2,2 m). Aan de noordzijde is een vertrapping van circa 10 cm breed. De muur is geheel in kruisverband opgetrokken (bakstenen om en om in de lengte of breedte per laag gestapeld).

Afbeelding 23. Muurwerk spoor 27. Boven: zuidzijde, onder: noordzijde.

Spoor 28

Tegen het oosteinde van spoor 27 is spoor 28 schuin aangelegd. Dit muurdeel is nog voor circa 1,3 m aanwezig. De bakstenen ogen machinaal vervaardigd te zijn geweest en spoor 28 is als zodanig een verbouwing van spoor 27. Op basis van de versnijding van beide sporen is niet duidelijk of spoor 28 als een vergroting of alleen een verbouwing van de pastoriebebouwing moet worden gezien. Gezien de gebruikte bakstenen is spoor 28 in de late negentiende of vroeg twintigste eeuw aangelegd.

Afbeelding 24. Muurwerk spoor 28, aan noordoostkant van spoor 27.

Spoor 30

Aan de noordkant van spoor 27 ligt een met puin gedempte waterput. In het puin zit roodbakend aardewerk uit de achttiende of negentiende eeuw (vondstnr. 11; zie paragraaf 4.3). Mogelijk is deze waterput buiten gebruik gesteld bij de nieuwbouw in 1787.

Afbeelding 25. Spoor 30, aan noordkant van spoor 27. Foto richting zuid.

Overige sporen

Naast de sporen van de gracht en bouwelementen zoals muurresten en vloeren zijn er tijdens het archeologisch onderzoek ook nog andere sporen aangetroffen. Deze sporen worden hieronder beschreven.

Spoor 11

Een klein kuiltje met donkere vulling waarin glas en puin. Het kuiltje ligt direct in de C-horizont. Zie tekening 188207-S1 in de kaartenbijlage voor de ligging (tussen spoor 7/8 en 1 t/m 3 in).

Spoor 12

Tegen de oostwand van werkput 1 nabij spoor 11 ligt een recente ingraving met twee houten palen. De vulling van deze kuil is geel gevlekt en bestaat uit fijn zand en is in de C-horizont ingegraven.

Spoor 13

In de noordoosthoek van het te begeleiden terrein liggen twee kuilen met een vulling van (gesmolten) glas en verbrand materiaal (o.a. houtskool). Dit zijn afvalkuilen, mogelijk van een glasblazerij. De kuilen liggen dieper dan 31 m +NAP en zijn direct in de natuurlijke ondergrond ingegraven.

Spoor 17, 18 en 19

Vlak bij de noordwand van werkput 1 liggen enkele kleine kuiltjes. Spoor 17 bestaat uit lichtgrijs fijn zand met puinvlekken, spoor 18 is iets humeuzer en spoor 19 is homogeen. Over het algemeen lijken de kuiltjes op elkaar. Mogelijk zijn dit paalkuiltjes. Ze liggen op gelijke diepte (onderkant kuiltjes op circa 31 m +NAP) en zijn waarschijnlijk tegelijk aangebracht. Uit de ligging van de drie kuiltjes valt echter geen structuur op te merken. Er kan dan ook niets over de functie van deze (paal)kuiltjes worden gezegd. Spoor 18 doorsnijdt spoor 15, waardoor de kuiltjes jonger zijn dan de karrensporen.

Afbeelding 18. Detail spoor 20: houten vlechtwerk in rand greppel/waterloop/vijver (boven). De vulling is gelaagd, links de uitbraaksleuf van de muren (onder). In rood het in het profiel aanwezige houten vlechtwerk en paaltje (gestippeld daar waar niet meer aanwezig). Foto richting west.

Spoor 23 en 24

In het zuidelijke deel van werkput 4 liggen twee kuilen met donkergrijze vulling. De kuilen zijn sterk humeus en bevatten resten van baksteen, puin en roodbakend aardewerk (vondstnr. 14). In spoor 24 zijn langs de rand van de werkput een viertal paaltjes aangetroffen. Het is niet duidelijk waarvoor deze kuilen hebben gediend.

Spoor 29

Aan de noordzijde van muurwerk spoor 27 ligt een houten plank. Dit is mogelijk een schot/beschoeiing. De grond rondom de plank is donker gekleurd. Omdat het hier om een incompleet spoor gaat, kan geen duidelijk beeld worden gevormd over de functie van dit spoor.

Afbeelding 26. Overzicht werkput 4 vlak 1 met sporen 23 t/m 27.

4.3 Vondstmateriaal

Het archeologisch onderzoek heeft in totaal 173 fragmenten opgeleverd met een gezamenlijk gewicht van 20,2 kilogram.¹¹ Op een enkel fragment zestiende-eeuws steengoed na, dateren alle vondsten uit de nieuwe tijd, meer specifiek vanaf de achttiende eeuw. De grootste component in het aardewerk is het roodbakende aardewerk (51 fragmenten) en daarna het industrieel vervaardigde aardewerk (28 fragmenten). Opmerkelijk is de grote hoeveel fragmenten (27) van groene flessen.

In het (keramisch) bouwmateriaal zijn enkele fragmenten leisteen aangetroffen, als ook enkele fragmenten roodbakende dakpannen. Voor de dakpannen kon bij drie fragmenten worden vastgesteld

¹¹ Tijdens de begeleiding zijn meerdere vondstnummers uitgegeven. Dit omwille van de voortgang van de civieltechnische werkzaamheden. Niet alle fragmenten bleken relevant (soms datering in de tweede helft van de twintigste eeuw) of konden worden samengevoegd. Derhalve is er voor gekozen een deel van de uitgegeven vondstnummers administratief te laten vervallen.

dat het gaat om zogenaamde kill-keepers (hoekpannen). Deze zijn te klein voor een gebruik als rietvorst, hetgeen doet veronderstellen dat de gebouwen in de directe omgevingen gedurende enige tijd in ieder geval een dakbedekking met leisteen en roodbakkende daktegels heeft gekend. Het keramisch bouw materiaal is te sterk gefragmenteerd om een betrouwbare datering mogelijk te maken.

In het botmateriaal zijn meerdere fragmenten menselijk botmateriaal herkend. Aangezien deze in geroerde grond zijn aangetroffen is de herkomst hiervan niet te herleiden. Ook is er een onderdeel aangetroffen van de onderpoot van een rund. Gezien de conservering hiervan mag een datering in de nieuwe tijd worden verondersteld.

Het aantal fragmenten is helaas te beperkt om verdere uitspraken over de huisraad en of het dieet mogelijk te maken.

4.4 Synthese

Enkele sporen vormen samen op zichzelf staande structuren. De muurresten zijn aan elkaar gerelateerd en betreffen verschillende bouwfases van één complex. Muur spoor 4 lijkt de oudste fase binnen het onderzochte terrein te representeren. Sporen 5 t/m 10, 21 en 22 horen bij een volgende fase. Het kan daarbij zijn dat spoor 9, welke koud tegen spoor 7 is aangebouwd, iets later dateert. De bakstenen zijn echter gelijk aan die in spoor 7. Voornoemde sporen lijken te zijn ingegraven in spoor 20, een soort gracht of waterloop met een houten vlechtwerk wandje tegen het instorten van de oever. Vanaf spoor 20 loopt dwars hierop spoor 14, dat lijkt op een waterbak. Mogelijk vormen sporen 14 en 20 één watersysteem, waarbij spoor 20 mogelijk natuurlijk was en spoor 14 misschien in gebruik is geweest als drinkbak voor vee of spoelbak.

Sporen 31 en 32 in werkput 3 lijken allebei een gracht te zijn. Wellicht is de omgrachting van de pastorie verlegd geweest en hebben we hier te maken met twee fasen van de omgrachting. Daarbij lijkt spoor 32 iets ouder (achttiende-/negentiende-eeuws) en spoor 31 van later datum (negentiende-eeuws). Het zijn beide brede sporen, die echter allebei (deels) zijn afgegraven waardoor een duidelijk beeld helaas achterwege moet blijven. De sporen komen ook alleen in de profielwand van werkput 3 uit en zijn niet verder onderzocht omdat de rest van het terrein niet verder afgegraven is.

Waarschijnlijk ligt de combinatie van spoor 1 t/m 3 wat datering betreft tussen de eerder genoemde fasen in. De kelder heeft in elk geval in dezelfde periode bestaan waarin het hoofdgebouw nog zichtbaar was (de oriëntering is dezelfde en de korte kanten liggen in één lijn met sporen 4 en 7). Het complex lijkt overeen te komen met de door Bruekers geschetste ontwikkeling van het terrein vanaf 1600 na Chr. De muren ten westen van dit complex, sporen 27 t/m 30, liggen in het verlengde van de schuin tegen spoor 7 opgestelde korte muurdelen, waaruit geconcludeerd kan worden dat de muren allen in een zelfde periode bij hetzelfde complex hebben gehoord.

5 Conclusies en advies

5.1 Beantwoording onderzoeksvragen

Aan de hand van de resultaten van de uitgevoerde archeologische begeleiding, kunnen de volgende antwoorden worden geformuleerd op de in hoofdstuk 3 genoemde onderzoeksvragen:

Algemeen

- 1. Zijn er archeologische resten (sporen, structuren, vondsten) in de bodem aanwezig, of zijn er aanwijzingen dat deze hier verwacht mogen worden?*
Ja, er zijn archeologische resten aanwezig in het middels de archeologische begeleiding onderzochte terrein. Het gaat daarbij om de resten van een omgrachte pastorie uit de nieuwe tijd. Archeologische resten in de breedste zin van het woord uit voorgaande perioden zijn niet aangetroffen.
- 2. Indien het onderzoek in bepaalde zones géén archeologische resten of beperkte archeologische fenomenen (bijvoorbeeld alleen losse vondsten) oplevert, welke verklaring is hiervoor dan te geven?*
Het archeologisch onderzoek heeft aangetoond dat voor het onderzochte deel geldt dat er in het verleden een zeer intensieve bodemroering is uitgevoerd. Deze zal ook naar de rest van het terrein hebben uitgestraald. Ook hebben de aangetroffen resten ter hoogte van de pastorie aangetoond dat de aard van de bodemingrepen (vermoedelijk die van 1979 en 1980) mogelijk op spots binnen het terrein minder diepgaand zijn uitgevoerd. Niet uitgesloten kan overigens worden dat ook bij de bouw van de (pastorie)gebouwen vanaf de late middeleeuwen tot in 1787 mogelijk oudere resten zijn vergraven.
- 3. In hoeverre komen de onderzoeksresultaten van deze archeologische begeleiding overeen met die van het bureau- en booronderzoek?*
De onderzoeksresultaten bevestigen dat de bodemopbouw onder en rond het voormalige Sint Josephcomplex sterk geroerd was. Wel heeft de begeleiding aangetoond dat ondanks deze bodemroering er sprake is geweest van kleinere spots waar wel archeologische resten voor konden komen. De aard van het vooronderzoek, zijnde boren, biedt door het steekproefsgewijze karakter van zowel boren als proefsleuven onvoldoende soulaas om dergelijke kleine(re) spots archeologisch aan te tonen. Een archeologische begeleiding zoals in deze is gekozen door de gemeente Nederweert lijkt een meer passende oplossing te zijn geweest. Van eventuele oudere resten zoals Romeinse waterputten zijn geen resten aangetroffen.

Gaafheid en conservering van de vindplaatsen¹²

- 4. In welke lagen, zones of gebieden bevinden zich archeologische resten of waar zijn deze te verwachten?*
De sporen zijn voornamelijk aangetroffen in het noordelijk gedeelte van het plangebied, en in mindere mate in het zuidelijk gedeelte. Deze zijn ook, gelet op de aanwezige historische informatie, de locaties waar logischerwijs de meeste sporen verwacht werden. De sporen bevinden zich op circa 1,3 m -mv
- 5. Wat is de mate van conservering en gaafheid van de archeologische resten (sporen, structuren en vondsten)?*
De sporen dateren alle uit de achttiende eeuw of recenter, door de sloop van deze bebouwing is de bodem verstoord. De vondsten zijn vanwege de recente datum goed geconserveerd.

¹² Met vindplaats wordt in algemene zin bedoeld een locatie waar sporen of vondsten aangetroffen zijn. Onder site wordt hier verstaan een clustering van structuren, sporen en vondsten die in tijd, ruimte en complexiteit bij elkaar horen. Sites kunnen zich op meerdere niveaus manifesteren (bijvoorbeeld nederzetting, erf, individueel gebouw). Op het laatste niveau kan beter van structuren of fenomenen gesproken worden. Off-site fenomenen hebben (ogenschijnlijk) geen directe relatie tot sporen van gebouwen, erven of begraafplaatsen. Deze sporen en vondsten vormen de materiële neerslag in het door de mens gebruikte landschap in ruimere zin.

Perioden en sites

6. *Indien er archeologische resten aanwezig zijn, kunnen er binnen de vindplaats aparte sites onderscheiden worden, en zo ja, op welke gronden? Welke criteria worden gehanteerd om dit onderscheid te maken?*
Nee er zijn geen aparte sites te onderscheiden.
7. *Wat is de begrenzing en de ruimtelijke spreiding, zowel in horizontale als verticale zin, van de sites, sporenzones of vondststrooiingen en wat is de onderlinge samenhang?*
Zie vraag 4.
8. *Wat is per archeologische site in het onderzoeksgebied:*
 - a. *de ligging (inclusief diepteligging) en begrenzing*
Circa 1,3 m -mv, de vindplaats is niet te begrenzen omdat deze buiten de te begeleiden zone valt
 - b. *de geologische en/of bodemkundige eenheid*
Het bureauonderzoek heeft aangetoond dat het plangebied is gelegen op een dekzandrug. De bodem in het plangebied was te zwaar verstoord om uitspraken te kunnen doen over de bodemkundige eenheid.
 - c. *de omvang (inclusief verticale dimensies)*
Daar zijn geen uitspraken over te doen aangezien het een archeologische begeleiding betrof is er alleen archeologisch onderzoek gedaan binnen de te verstoren zone en alleen tot op de te verstoren diepte.
 - d. *aard / complextype / functie*
Vermoedelijk sporen gerelateerd aan de pastorie en bijbehorende omruiming.
 - e. *de samenstelling van de archeologische resten (grondsporen en mobilia)*
Muurresten, vloeren, kuilen en grachten.
 - f. *de vondst- en spoordichtheid*
Niet hoog, grotendeels verstoord.
 - g. *de stratigrafie*
De meeste sporen bevonden zich in vlak 2, circa 1,3 m -mv.
 - h. *de ouderdom, periodisering, typonchronologische classificatie*
De sporen dateren vermoedelijk uit de 18de dan wel 19de eeuw.
9. *Zijn er aanwijzingen voor landgebruik (off-site-patronen) in de zin van wegen, percelering, akkers, grondstofwinning, vennen, etc.?*
Er zijn karrensporen aangetroffen, welke hoogstwaarschijnlijk geassocieerd kunnen worden met de weg die op de kadastrale minuut uit 1832 is getekend.
10. *Zijn er aanwijzingen voor agrarische en/of ambachtelijke activiteiten? Zo ja, waaruit blijkt dat en welke kenmerken zijn hieraan naar analogie van vraag 3 te geven?*
Nee hier zijn geen aanwijzingen voor.
11. *Kunnen meerdere bewoningsfasen onderscheiden worden? Zo ja in welke mate zijn deze aaneensluitend?*
Nee
12. *Wanneer en waarom zijn de sites en de vindplaats in zijn geheel verlaten of in onbruik geraakt?*
Volgens historische informatie is de pastorie in 1979-1980 afgebroken.

Landschap en bodem

13. *Wat is de fysiek-landschappelijke ligging van de sites (geo(morfo)logisch, bodemkundig, afstand tot water, reliëf)?*
Zie vraag 8b
14. *Wat is de paleo-ecologische context van het onderzoeksgebied? Liggen in de omgeving locaties die voor pollenanalyse bemonsterd kunnen worden en wat is de kwaliteit er van?*
Nee, deze analyses zijn niet mogelijk
15. *Kan aan de hand van archeologisch vondstmateriaal uit het cultuurdek een uitspraak worden gedaan over de ouderdom en/of de vorming van dit cultuurdek?*
Er is geen sprake van een cultuurdek
16. *Bevinden zich in het cultuurdek (plaggendek en onderliggende cultuurlagen) sporen van akkerbewerking (zoals ploeg- en spitsporen)?*
Zie vraag 15.

17. *Wat is de aard en ouderdom van de oudere cultuurlagen onder het plaggendek? Waar komen deze voor en hoe zijn deze ontstaan?*

Zie vraag 15

18. *Welke postdepositionele processen hebben zich afgespeeld en wat is het effect daarvan op de archeologische resten?*

nvt.

Aanvullende vragen in het oplegvel

19. *Wat is de exacte ligging van de omgrachting van het terrein op basis van de veldwaarnemingen?*

Zie de tekeningen bijlage met daarin spoor 31 en 26. Gesteld kan worden dat dit overeen lijkt te komen met de situatie zoals weergegeven in bijlage 4. Door de geringe diepte van de aangetroffen restanten van de gracht kan geen duidelijk beeld worden verkregen van een eventuele fasering van de grachten.

20. *Wat is de aard van de gracht? Wat is de ouderdom en fasering van (de opvulling van) de gracht? Zijn er aanwijzingen voor oudere gracht en greppelsystemen?*

Zie de beantwoording van bovenstaande onderzoeksvraag. Getuigende het vermoedelijke negentiende eeuwse puinpakket kan wel gesteld worden dat delen van de gracht kort na of gelijktijdig met de herbouw van het complex in 1787 buiten gebruik zijn gesteld.¹³

21. *Zijn er oudere sporen van bewoning (houtbouw, steenbouw) aanwezig binnen het omgrachte terrein? Wat is de ouderdom daarvan?*

Nee. Deze zijn niet aangetroffen. De ingegraven houten beschoeiingen horen bij de laatste fasen van het gebruik van het terrein als pastorie.

22. *Zijn de resten ondanks de eerdere bebouwing redelijk bewaard gebleven? Wat is de mate van conservering van de archeologische resten?*

Zie antwoord op bovenstaande vraag. Conservering van het vondstmateriaal was redelijk tot goed te noemen voor het materiaal uit de nieuwe tijd. De organische resten waren matig tot slecht bewaard gebleven en dateerden zonder uitzondering uit dezelfde periode.

23. *Wat kan afgeleid worden over het voormalig gebruik van het terrein in de periode voorafgaand aan het gebruik als pastorie?*

Op basis van het gedegen voorwerk van Bruekens kan zijn these voor de aanwezigheid van een domeinhoeve als valide worden beschouwd. De aanwezigheid van een omgracht terrein van deze omvang dat daarna in bezit komt van een kerkgemeenschap lijkt een logische volgorde die we ook van elders in Zuid-Nederland kennen. De resultaten van de archeologische begeleiding voegen echter helaas niet toe aan het door Bruekens geschetste beeld door het fragmentarische beeld dat ons resteert van de bebouwing binnen de omgrachting. Ook het feit dat alle aangetroffen resten dateren uit of na de periode waarin het terrein in gebruik werd genomen als pastorie maken dat deze onderzoeksvraag niet nader beantwoord kan worden.

24. *Blijven (delen van) het omgrachte terrein behouden bij realisatie van de nieuwbouw?*

Op basis van de inrichtingsplannen voor de nieuwbouw was een behoud in situ niet mogelijk. Eventuele resten die zich buiten het onderzochte gebied bevinden en die niet zijn verdwenen bij de bouw- en sloopwerkzaamheden in 1979-1980 of eerder, mogen nog als aanwezig binnen het gebied worden verondersteld.

5.2 Conclusies

Op basis van het uitgevoerde archeologisch onderzoek, zijnde een begeleiding conform het protocol opgraven, kan worden gesteld dat er resten zijn aangetroffen van een gekend nieuwe tijds pastoriecomplex. De resten van bebouwing, zowel in muurwerk als omgrachting, zijn behoorlijk aangetast door bodemingrepen uit het verleden. Meest waarschijnlijk kan hier gedacht worden aan de bouw van het Sint Josephcomplex in de hiervoor genoemde periode.

Omdat de locatie van de sporen die mogelijk in verband kunnen worden gebracht met het pastoriecomplex niet overeenstemmen met de locatie daarvan op de kadastrale minuut uit 1832 roepen

¹³ Het strekt tot aanbeveling om na te gaan of er in historische bronnen zoals rekeningen wellicht meer zicht kan worden verkregen op de uitgevoerde werkzaamheden op het terrein rond 1787.

de resultaten van dit onderzoek ook meer vragen op. Zijn er wel resten van de pastorie aangetroffen, hoe nauwkeurig is de kadastrale minuut uit 1832. Bovendien zijn er ook een aantal waterwerken (gracht en vijver) aangetroffen waarvan de locatie ook niet automatisch te verklaren is.

Omdat het door de verstoringen heen lastig was om de sporen te interpreteren wordt geadviseerd om ter hoogte van de gracht op de kadastrale minuut uit 1832 en in het verlengde van de aangetroffen gracht nader onderzoek te doen als de situatie zich voordoet.

De in het plangebied aanwezige archeologische resten zijn middels de begeleiding ex situ bewaard, hetgeen de archeologische verwachtingswaarde van het gebied rondom het voormalige Sint Josephcomplex als laag kan worden aangemerkt.

Ingenieursbureau Oranjewoud B.V.
Heerenveen, mei 2013

Literatuur en geraadpleegde bronnen

Craane, M.L. & G.J.A. Sophie, 2011: *Programma van Eisen; St. Josephstraat / Brugske, Nederweert*. Oranjewoud, Oosterhout.

Koopmanschap, H.J.L.C., 2005: *Archeologisch rapport; Bureauonderzoek en karterend booronderzoek St. Joseph, gemeente Nederweert* (Archeologische Rapporten Oranjewoud 2005/37). Oranjewoud, Heerenveen.

Kortlang, F.P., 2012: *Oplegblad PvE Archeologische Begeleiding St. Joseph Nederweert* (versie def. 16-06-2011). ArchAeo, Eindhoven.

Bijlage 1: Archeologische perioden

Bijlage 1: Archeologische perioden

Als bijlage op de resultaten en verzamelde gegevens wordt hieronder een algemene ontwikkeling van de bewonersgeschiedenis in Nederland geschetst.

Gedurende het **paleolithicum** (300.000-8800 voor Chr.) hebben moderne mensen (*homo sapiens*) onze streken tijdens de warmere perioden wel bezocht, doch sporen uit deze periode zijn zeldzaam en vaak door latere omstandigheden verstoord. De mensen trokken als jager-verzamelaars rond in kleine groepen en maakten gebruik van tijdelijke kampementen. De verschillende groepen jager-verzamelaars exploiteerden kleine territoria, maar verbleven, afhankelijk van het seizoen, steeds op andere locaties.

In het **mesolithicum** (8800-4900 voor Chr.) zette aan het begin van het Holoceen een langdurige klimaatsverbetering in. De gemiddelde temperatuur steeg, waardoor geleidelijk een bosvegetatie tot ontwikkeling kwam en de variatie in flora en fauna toenam. Ook in deze periode trokken de mensen als jager-verzamelaars rond. Voorwerpen uit deze periode bestaan voornamelijk uit voor de jacht ontworpen vuurstenen spitsjes.

De hierop volgende periode, het **neolithicum** (5300-2000 voor Chr.), wordt gekenmerkt door een overschakeling van jager-verzamelaars naar sedentaire bewoners, met een volledig agrarische levenswijze. Deze omwenteling ging gepaard met een aantal technische en sociale vernieuwingen, zoals huizen, geslepen bijlen en het gebruik van aardewerk. Door de productie van overschot kon de bevolking gaan groeien en die bevolkingsgroei had tot gevolg dat de samenleving steeds complexer werd. Uit het neolithicum zijn verschillende grafmonumenten bekend, zoals hunebedden en grafheuvels.

Het begin van de **bronstijd** (2000-800 voor Chr.) valt samen met het eerste gebruik van bronzen voorwerpen, zoals bijlen. Het gebruik van vuursteen was hiermee niet direct afgelopen. Vuursteenmateriaal uit de bronstijd is meestal niet goed te onderscheiden van dat uit andere perioden. Het aardewerk is over het algemeen zeldzaam. De grafheuveltraditie die tijdens het neolithicum haar intrede deed werd in eerste instantie voortgezet, maar rond 1200 voor Chr. vervangen door begravingen in urnenvelden. Het gaat hier om ingegraven urnen met crematieresten waar overheen kleine heuveltjes werden opgeworpen, eventueel omgeven door een greppel.

In de **ijzertijd** (800-12 voor Chr.) werden de eerste ijzeren voorwerpen gemaakt. Ten opzichte van de bronstijd traden er in de aardewerktraditie en in het gebruik van vuursteen geen radicale veranderingen op. De mensen woonden in verspreid liggende hoeven of in nederzettingen van enkele huizen. Op de hogere zandgronden ontstonden uitgebreide omwalde akkercomplexen (*celtic fields*). In deze periode werden de kleigebieden ook in gebruik genomen door mensen afkomstig van de zandgebieden. Opvallend zijn de verschillen in materiële welstand. Er zijn zogenaamde vorstengraven bekend in Zuid-Nederland, maar de meeste begravingen vonden plaats in urnenvelden.

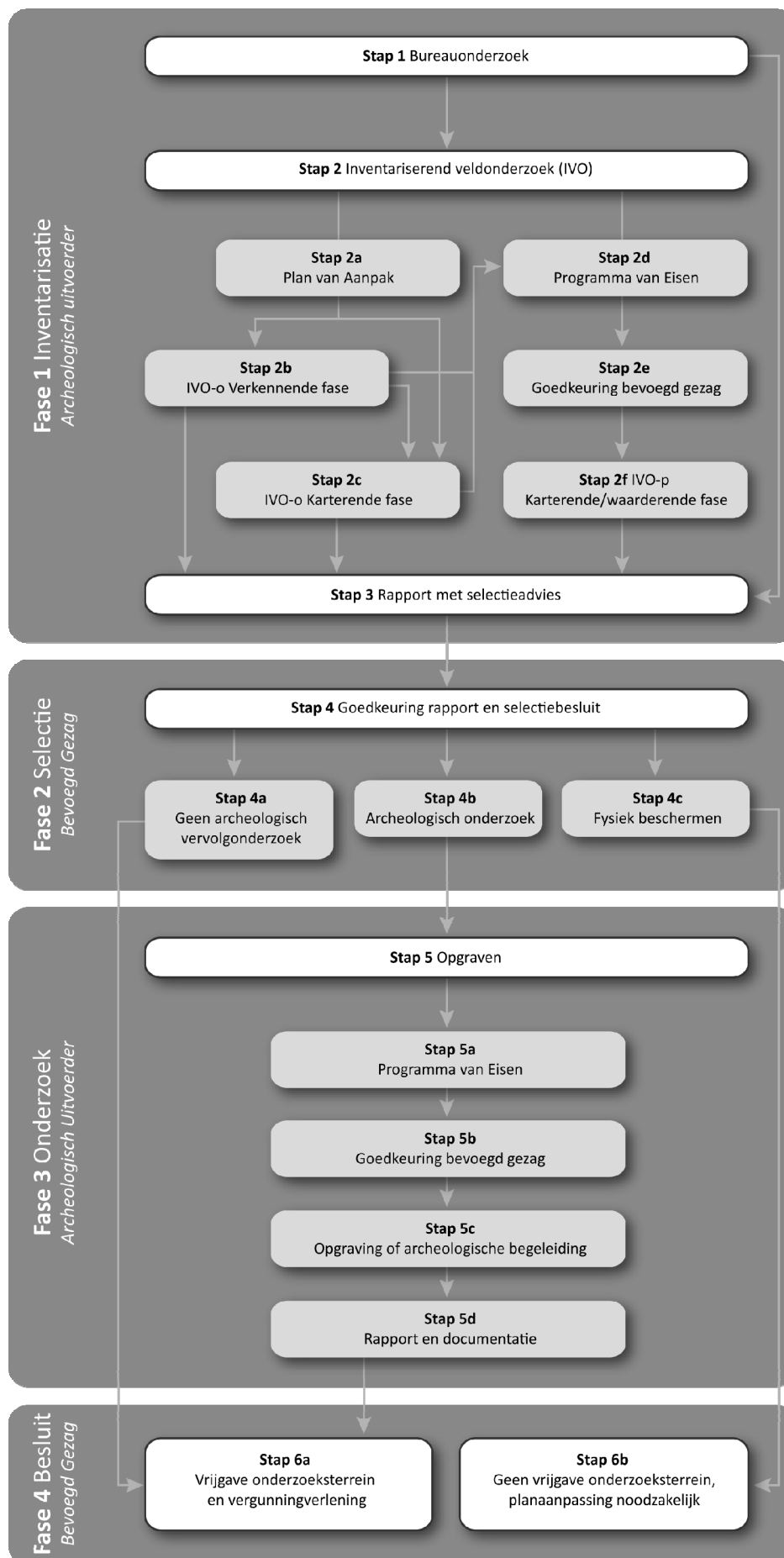
Met de **Romeinse tijd** (12 voor Chr. tot 450 na Chr.) eindigt de prehistorie en begint de geschreven geschiedenis. In 47 na Chr. werd de Rijn definitief als rijksgrens van het Romeinse Rijk ingesteld. Ter controle van deze zogenaamde *limes* werden langs de Rijn *castella* (militaire forten) gebouwd. De inheems leefwijze handhaafde zich wel, ook al werd de invloed van de Romeinen steeds duidelijker in soorten aardewerk (o.a. gedraaid) en een betere infrastructuur. Onder meer ten gevolge van invallen van Germaanse stammen ontstond er instabiliteit wat uiteindelijk leidde tot het instorten van de grensverdediging langs de Rijn.

Over de **middeleeuwen** (450-1500 na Chr.), en met name de vroege middeleeuwen (450-1000 na Chr.), zijn nog veel zaken onbekend. Archeologische overblijfselen zijn betrekkelijk schaars. De politieke macht was na het wegvallen van de Romeinen in handen gekomen van regionale en lokale hoofdlieden. Vanaf de 10^e eeuw ontstaat er weer enige stabiliteit en is een toenemende feodalisering zichtbaar. Door bevolkingsgroei en gunstige klimatologische omstandigheden werd in deze periode een begin gemaakt met het ontginnen van bos, heide en veen. Veel van onze huidige steden en dorpen dateren uit deze periode.

De hierop volgende periode 1500 – heden wordt aangeduid als **nieuwe tijd**.

Bijlage 2: Archeologische Monumentenzorg (AMZ)

- schematisch overzicht AMZ
- verklarende woordenlijst AMZ

Verklarende woordenlijst Archeologische Monumentenzorg (AMZ)

Archeologische begeleiding (STAP 5c)

Een archeologische begeleiding wordt uitgevoerd wanneer proefsleuven of een opgraving niet mogelijk zijn door bijvoorbeeld civieltechnische beperkingen.

Archeologische indicatoren

Hiermee worden aanwijzingen in de bodem bedoeld die duiden op menselijke activiteiten in het verleden, zoals aardewerkscherven, houtskool, botmateriaal, vondstlagen, etc.

Archis

Archeologisch informatiesysteem voor Nederland. Een digitale databank met gegevens over archeologische vindplaatsen en terreinen.

Bureauonderzoek (STAP 1)

Het bureauonderzoek is een rapportage waarin een gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel wordt opgesteld aan de hand van geomorfologische en bodemkaarten, de Archeologische Monumentenkaart (AMK), het Archeologisch Informatiesysteem (ARCHIS), historische kaarten en archeologische publicaties.

Fysiek beschermen (STAP 4c)

De archeologische resten blijven in de bodem behouden door bijvoorbeeld planaanpassingen.

Geofysisch onderzoek

Meetapparatuur brengt archeologische verschijnselen in de bodem driedimensionaal in kaart zonder te boren of te graven. Dit kan bijvoorbeeld door radar-, weerstandsonderzoek of elektromagnetische metingen.

Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

Dit model geeft op detailniveau voor het plangebied aan wat aan archeologische vindplaatsen aanwezig kan zijn. Op basis van dit verwachtingsmodel wordt bepaald of een inventariserend veldonderzoek nodig is en wat de juiste methode is om eventueel aanwezige archeologische resten aan te tonen.

Inventariserend veldonderzoek (IVO) (STAP 2)

Tijdens een inventariserend veldonderzoek worden archeologische waarden in het veld geïnventariseerd en gedocumenteerd. Waar is wat in de bodem aanwezig? De inventarisatie kan bestaan uit een inventariserend veldonderzoek-overig (door middel van een booronderzoek, veldkartering en/of geofysisch onderzoek) en/of een inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven. Wat de beste methode is, hangt sterk af van de omstandigheden en de aard van de vindplaats.

Inventariserend veldonderzoek - overig (IVO-o) (STAP 2b of 2c)

Bij een Inventariserend veldonderzoek - overig door middel van boringen (IVO-o) worden boringen gezet door middel van een handboor of guts.

Inventariserend veldonderzoek -proefsleuven (IVO-p) (STAP 2f)

Proefsleuven zijn lange sleuven van twee tot vijf meter breed die worden aangelegd in de zones waar aanwijzingen zijn voor het aantreffen van archeologische vindplaatsen.

Inventariserend veldonderzoek (IVO) - Verkennde fase (STAP 2b)

Wanneer bij het bureauonderzoek onvoldoende gegevens beschikbaar zijn om een gespecificeerd verwachtingsmodel op te stellen, wordt een inventariserend veldonderzoek - verkennde fase uitgevoerd. In deze fase wordt onderzocht of de bodem nog intact is, wat de bodemopbouw is en hoe deze invloed heeft gehad op de locatiekeuze van de mens in het verleden. Het onderzoek is bedoeld om kansarme zones om archeologische resten aan te treffen uit te sluiten en kansrijke zones te selecteren voor vervolgonderzoek. Een verkennd onderzoek kent een relatief lage onderzoeksintensiteit en wordt meestal uitgevoerd door middel van boringen.

Inventariserend veldonderzoek (IVO) - Karterende fase (STAP 2c of 2f)

Tijdens een inventariserend veldonderzoek - karterende fase wordt het plangebied systematisch onderzocht op de aanwezigheid van archeologische sporen en/of vondsten. De intensiteit van onderzoek is groter dan in de

verkennde fase, bijvoorbeeld door een groter aantal boringen per hectare of door het aanleggen van proefsleuven.

Inventariserend veldonderzoek (IVO) - Waarderende fase (STAP 2f)

Tijdens de waarderende fase wordt aangegeven of de aangetroffen archeologische vindplaatsen behoudenswaardig zijn. Dat betekent dat de aard, omvang, datering, conservering en inhoudelijke kwaliteit van de vindplaats(en) wordt vastgesteld. Wanneer de waardering van de archeologische resten laag is, hoeft geen verder archeologisch onderzoek te worden uitgevoerd. Het plangebied wordt 'vrijgegeven'. Wanneer de resten behoudenswaardig zijn, wordt in eerste instantie behoud in situ (ter plekke in de bodem) nagestreefd. Wanneer dit door de voorgenomen ontwikkelingen niet mogelijk is, wordt vervolgonderzoek uitgevoerd in de vorm van een opgraving of archeologische begeleiding. Vaak wordt deze fase gecombineerd uitgevoerd met het inventariserend veldonderzoek karterende fase.

Opgraving (STAP 5c)

Wanneer door de toekomstige ontwikkelingen aanwezige archeologische resten in de bodem niet behouden kunnen worden, wordt een opgraving uitgevoerd. Tijdens de opgraving worden archeologische resten gedocumenteerd, gefotografeerd en bestudeerd. Hierdoor wordt informatie over het verleden zo goed mogelijk vastgelegd en behouden.

Plan van Aanpak (PvA) (STAP 2a)

Voor een booronderzoek is een Plan van Aanpak (PvA) noodzakelijk. Het PvA beschrijft hoe het veldwerk wordt uitgevoerd en uitgewerkt.

Programma van Eisen (PvE) (STAP 2d of 5a)

Voor het uitvoeren van een inventariserend veldonderzoek - proefsleuven, archeologische begeleiding of opgraving is een Programma van Eisen (PvE) noodzakelijk. Het PvE beschrijft het doel, vraagstelling en uitvoeringsmethode van het archeologisch onderzoek. Dit document wordt beschouwd als basisdocument voor archeologisch veldonderzoek waarmee de inhoudelijke kwaliteit gewaarborgd wordt. Het PvE wordt goedgekeurd door het bevoegd gezag (gemeente, provincie of het rijk).

Quickscan

In een quickscan wordt geïnventariseerd of en waar archeologisch onderzoek moet worden uitgevoerd.

Selectieadvies (STAP 3)

In het selectieadvies wordt op archeologisch inhoudelijke argumenten het advies gegeven welke delen van het plangebied vrijgegeven kunnen worden voor verdere ontwikkeling en welke delen behouden of opgegraven moeten worden.

Selectiebesluit (STAP 4)

De bevoegde overheid (gemeente, provincie of soms het rijk) geeft op basis van het selectieadvies aan welke maatregelen genomen worden. De bevoegde overheid kan van het selectieadvies afwijken indien zij dat nodig acht.

Veldkartering

Bij een veldkartering wordt het plangebied systematisch belopen om archeologische oppervlaktevondsten te verzamelen.

Bijlage 3: Sporen en vondstenlijst

PUT	SPOOR	VERVALLEN	SPOORAARD	BEGIN_PER	EIND_PER	NAP_ONDER	NAP_BOVEN	SPOORDIEPTE	OPMERKING	SPOORCONSERVERING
01	S001	False	FUNDMUUR							
01	S002	False	MUUR						Vloer van spoor 1	
01	S004	False	MUUR						Oudste spoor	
01	S005	False	MUUR						Latere toevoeging aan spoor 4;	
01	S006	False	MUUR						Latere toevoeging aan spoor 4 en 5	
01	S007	False	MUUR						gelijktijdig met spoor 5.	
01	S008	False	MUUR						Spaarboogconstru Loopt verder buiten	
01	S009	False	MUUR						rechthoekige constructie.	
01	S010	False	WATERKL						Houten ingegraven bak ten westen van	
01	S011	False	RECENT							
01	S012	False	PAALKUIL						recent	
01	S013	False	AFVALKL						Recent	
01	S014	False	WATERKL						Waterbak verbonden met	
01	S015	False	KARSPOOR						Ouder dan spoor 14	
01	S016	False	KARSPOOR						ouder dan spoor 14.	
01	S017	False	KUIL							
01	S018	False	KUIL							
01	S019	False	KUIL							
01	S020	False	BESCH						mogelijk oever gracht	
01	S021	False	MUUR						betegelde bakstenen bak	
01	S022	False	VLOER						dubbele laag plavuizen	
01	S9500	False	LAAG						C-horizont	
01	S9501	False	LAAG							
01	S9502	False	LAAG							
01	S9503	False	LAAG							
01	S9504	False	LAAG							
01	S9999	False	RECENT							
03	S031	False	GRACHT						gedempt	
03	S032	False	AFVALKL							
03	S9500	False	LAAG						C-horizont	
03	S9999	False	RECENT							
04	9500	False								
04	S023	False	KUIL							
04	S024	False	KUIL							
04	S025	False	GRACHT							
04	S026	False	GRACHT							
04	S027	False	MUUR							
04	S028	False	MUUR							
04	S029	False	BESCH						schot/beschoeiing	
04	S030	False	WATERPUT							

werkput	spoor	pondstnumm	terminatie	aantal	gewicht	datering	materialen	opmerkingen
	5		baksteen	1	1735			met mortel 22,5x10,5x5,5
4		9	baksteen	1	2867			met mortel 22,5x11,5x5
	7		baksteen	1	2841			met mortel 23x11,5x5
	7		baksteen	1	2244			22x10,5x5,5
	7		baksteen	1	2748			22,5x10x6
		11	dakpan	1	41	NTA		
		11	glas	3	56	NTA		modern
		11	industrieel	4	86	NTc		
		11	oodbakken	3	9	NTA		
		11	oodbakken	2	90	NTA		
		11	oodbakken	3	72	NTA		
		11	witbakkend	6	177	NTA	1	
		12	strieel vloer	1	493	NTc		
		12	leisteel	3	96			
		12	witbakkend	7	222	NTA		
		12	goed weste	1	26	NTA		
		12	bakkend da	4	474	-		
		12	oodbakken	7	220	NTA		
		12	industrieel	8	158	NTc		
		12	glas	2	304	NTc		fles
		12	glas	3	150	NTc		fles
		12	glas	11	53	NTc		fles
		12	ootmateriaa	7	109			menselijk
		0	glas	3	391			fles, met ziel
		0	etermineert	1	1			
1		8	indet	1	7			
		7	oodbakken	4	78	NTA		langs beschoeiing
		7	industrieel	1	30	NTc		langs beschoeiing
		13	oodbakken	7	637			
		13	akkend vloer	1	52			
		13	baksteen fr.	1	28			afsprong
		13	atisch porce	1	13			
		13	ootmateriaa	1	17			menselijk
		13	leer	3	22			schoen
	4		glas	1	30			fles
	4		leisteel	3	25			daklei
	4		ondetermineert	1	2			
	4		natuursteer	4	56			bouwmateriaal
	4		kiesel	1	15			
	4		leer	2	2			schoeisel
		14	ootmateriaa	1	258			dierlijk (rund)
		14	industrieel	3	36	NTc		
		14	oodbakken	3	339	NTc		
		14	leisteel	1	50			
		14	goed weste	1	361	NTc		
		14	leer	12	81			schoeisel
	4_5	10	kiesel	1	212			
	4_5	10	ngoed, gres	1	654			
	4_5	10	glas	4	293			fles
	4_5	10	oodbakken	12	671	NTc		
	4_5	10	oodbakken	2	242			dakpan
	4_5	10	steengoed	1	15	LMEB		
	4_5	10	oodbakken	3	101	NTA		
	4_5	10	industrieel	11	218	NTA		
				173	20208			

NAW plan: Nieuwbouw zorgcentrum St. Joseph (St Josephstraat / Brugske gemeente Nederweert)

Plan: sloop en nieuwbouw van woonzorgcentrum

Opp. plangebied: ca. 11.000 m²

RO-procedure: omgevingsvergunning

Opsteller: F.P. Kortlang, ArchAeO, Eindhoven

Aanvrager: M. Houtappels, gemeente Weert

Oplegblad bij PvE: St Joseph, Nederweert, Archeologische Begeleiding versie 16-06-2011.

Opsteller PvE: M.L.Craane, Ingenieursbureau Oranjewoud BV, Postbus 40, 4900 AA Oosterhout

Doel oplegvel

Dit oplegvel maakt deel uit van het door Oranjewoud opgestelde PvE. Het heeft tot doel aanvullende informatie beschikbaar te stellen teneinde de archeologische begeleiding te optimaliseren en op grond van deze informatie een richtlijn te geven voor het onderzoek. Dit oplegvel is opgesteld op verzoek van de Gemeente Nederweert die als bevoegd gezag toeziet op een verantwoorde omgang met het bodemarchief binnen de gemeente.

Reden oplegvel

Nadere informatie is beschikbaar gekomen over de locatie van het omgrachte terrein waarop tussen de 17de en 19de eeuw de pastorie stond van de St. Lambertusparochie. Zie hiervoor onderstaande email tekst van Alfons Bruekers, Historicus te Nederweert. Op basis van de oudste kadastrale gegevens zijn met grote nauwkeurigheid de locatie van het omgrachte terrein en de pastorie op de moderne GBKN vastgelegd. De afwijkingen in de topografische ligging t.o.v. de kaarten is naar verwachting hooguit 5 meter. Een groot deel van het omgrachte terrein bevindt zich binnen het te herontwikkelen gebied van het woonzorgcentrum. Alertheid is derhalve geboden bij de begeleiding van de ondergrondse sloop en graafwerkzaamheden.

Aanvullende vragen (bij het PvE)

- Wat is de exacte ligging van de omgrachting van het terrein op basis van de veldwaarnemingen?
- Wat is de aard van de gracht? Wat is de ouderdom en fasering van (de opvulling van) de gracht? Zijn er aanwijzingen voor oudere gracht en greppelsystemen?
- Zijn er oudere sporen van bewoning (houtbouw, steenbouw) aanwezig binnen het omgrachte terrein? Wat is de ouderdom daarvan?
- Zijn de resten ondanks de eerdere bebouwing redelijk bewaard gebleven? Wat is de mate van conservering van de archeologische resten?
- Wat kan afgeleid worden over het voormalig gebruik van het terrein in de periode voorafgaand aan het gebruik als pastorie?
- Blijven (delen van) het omgrachte terrein behouden bij realisatie van de nieuwbouw?

Aanvulling op onderzoeksstrategie

- Veld-evaluatie met (adviseur van) bevoegd gezag bij aansnijden grachten en binnenterrein;
- Diverse doorsneden door gracht, over voldoende breedte;
- Stratigrafisch verzamelen van vondsten en eventuele botanische/palynologische monsters per opvullingslaag;
- Aanleg archeologische vlakken en brede sleuven over terrein binnen omgrachting;

De digitale GBKN en gegeorefereerde bestanden van de oudste kadastrale minuut worden in autocad en shape beschikbaar gesteld. Gelieve deze digitaal op te vragen.

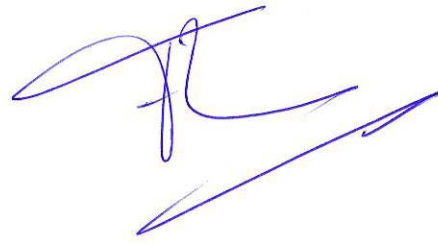
Onderstaande (email) tekst kan gebruikt worden mits bronvermelding (A. Bruekers, Nederweert)

Eindhoven, 16-01-2012

drs. Fokko P. Kortlang
senior adviseur archeologie

ArchAeO BV Archeologische Advisering en Ondersteuning
Rapelenburglaan 9
5654 AP Eindhoven

tel. 040-2519270 / 06-22505236
email: advies@archaeo.nl

Uitsnede email (29-11-2012) Alfons Bruekers (lokaal historicus Nederweert)

"De zinsnede in het PvE over 'kasteel, versterkt huis' en 'agrarische functie' is blijkbaar ingegeven door het signaleren van een omgracht terrein. Een versterkt huis kent vaak een gracht, maar het omgekeerde is niet noodzakelijkerwijze waar. Het raadplegen van de internetversie van de OAT bij de gebruikte kadastrale legger had overigens meteen doen uitwijzen dat het hier geen kasteel, en ook geen agrarische functie betreft, maar de pastorie van de Nederweerder St. Lambertusparochie. En nu we toch aan het fijnslippen zijn: anders dan het PvE schrijft betreft het niet de kadastrale minuut uit 1830 (trouwens ook niet die van 1832, zoals een paar regels verder geschreven staat) maar die van 1812 (weliswaar met bijwerkingen tot en met 1844).

De historische informatie is als volgt, in omgekeerd-chronologische volgorde:

- Tot 1880 bevond zich op dit terrein de pastorie. Het gebouw zoals dat staat getekend op de kadastrale minuut is, ondanks latere bestemmingen in essentie vrijwel ongewijzigd gebleven en is pas in de winter van 1979/1980 afgebroken, om plaats te maken voor nieuwbouw van het Ouderencentrum St. Joseph (nieuwbouw die op zijn beurt in 2011 is afgebroken).
- In 1899 werd het voormalige pastoriegebouw in oostelijke richting uitgebreid met een neogotisch gebouw, nog later in westelijke richting met een moderne aanbouw. Waarschijnlijk zijn rond 1899 ook delen van de grachten gedempt.
- Het laatste pastoriegebouw is opgericht in 1787 (ankerjaartal). Het werd voorafgegaan door minstens één ander stenen pastoriegebouw, dat in XVIIIc erg bouwvallig was en waar na lang juridisch touwtrekken over de restauratiekosten en wie dat zou moeten betalen, uiteindelijk was besloten tot volledige nieuwbouw in 1787.
- Uit bouwkundige inspectierapporten uit XVIIIc is bekend dat het een stenen gebouw betrof, dat er een externe waterput was en een gracht met toegangsbrug.
- De oudste archivalische bronnen over een pastorie op de bewuste plek (niet per se exact dezelfde plek) dateren uit omstreeks 1600. Dat er geen oudere berichten zijn zegt meer over het bewaardgebleven archief (grote dorpsbrand 1592) dan over de werkelijke ouderdom.
- Naar alle windrichtingen toe werd het omgrachte perceel omringd door onbebouwde akkerarealen.

Vanaf dat punt verder terug in de tijd is het speculeren. De vraag dringt zich natuurlijk op waarom een pastorie omgracht werd/was, en bovendien ook redelijk 'oversized' nog wel. En op dit punt kan men vermoeden (maar nogmaals, dat is speculatie) dat de pastorie niet de oorspronkelijke functie is, maar dat er sprake is van een 'heerlijk' domein (kasteel zou ik het niet noemen) van een heer die het patronaatsrecht bezat over de pastorie, en die zijn goed later heeft beschikbaar gesteld voor de bouw van de eigenlijke pastorie. Een andere lichte aanwijzing voor zo'n gang van zaken is het gegeven dat de pastorie op een zeer excentrieke plek ligt, ten opzichte van de dorpskern en de parochiekerk. Een ligging bij de kerk of in het

centrum had meer voor de hand gelegen (en zie je ook vaker in andere dorpen). Dat hier de pastorie zover van het centrum af ligt, moet iets te maken hebben met de bezitsverhoudingen (en dus een wellicht middeleeuwse oorsprong hebben).

Een ding dat uit mijn onderzoek met zekerheid blijkt, is dat het bewuste terrein niet thuishoort in de serie van de andere omgrachte terreinen in het land van Weert. Dat zijn, op een paar uitzonderingen na, allemaal vluchtschansen die zijn aangelegd in de periode 1630-1645, en in de archivalia (overdrachten e.d.) regelmatig worden genoemd. Het omgrachte terrein van St. Joseph werd nooit als 'schans' getypeerd. Het is dus a-typisch en daarom erg interessant voor het voorgenomen onderzoek.

Tot zover een historisch beschouwing. Dan met betrekking tot de (locatie van) archeologische verwachtingswaarden kijk ik er als volgt tegenaan:

- De kadastrale minuut van 1812 geeft zeer betrouwbaar aan waar het pastoriegebouw en de grachten zich hebben bevonden. Dat moet vrij nauwkeurig in te tekenen zijn in de moderne kaarten.
- Betrouwbaarder ouder kaartmateriaal is er niet. De Ferrariskaart (1775) geeft ongeveer hetzelfde beeld als het minuutplan van 1812, maar minder precies.
- De bouw van de pastorie uit 1787 en zeker de nieuwbouw in ca. 1990 zullen ter plaatse van de pastorie desastreuus zijn geweest voor de archeologische ondergrond.
- Van de gedempte grachten zou, gezien hun omvang en hun (deels onbedreigde) ligging, vrij makkelijk sporen moeten kunnen worden teruggevonden. Zeker aan de noordzijde van het perceel. Een paar mooie coupes zouden zeker gemaakt moeten kunnen worden.
- Het waarschijnlijke meest interessante is het aansnijden van dát deel van het voormalige omgrachte binnenterrein dat én niet is doorgraven door de pastorie uit 1787-1899, én niet door de nieuwbouw uit 1990. Of zo'n stukje te vinden is, zou uit het op elkaar leggen van de oude en nieuwe kaarten moeten blijken. Ik heb er zelf een beetje een hard hoofd in, maar zeker ben ik niet. Ik verwacht dat de oostzijde van het perceel het meeste perspectief biedt. Om dit vast te stellen kan een burostudie volstaan.

De vraagstelling van het onderzoek (maar nu ga ik op een stoel zitten waar ik niet thuis hoor) zou natuurlijk niet zo zeer moeten zijn of het pastoriegebouw 1787-1980 terug te vinden is, maar zou zich moeten focuseren op een datering van de mogelijk nog aan te treffen grachtrestanten (ouder dan 1635? Dan is het zeer interessant), en op het terugvinden van oudere bewoningssporen die niet gecorreleerd zijn aan de pastoriefunctie.

Ik hoop dat jullie hier iets aan hebben.

Hergebruik van informatie slechts onder bronvermelding. Ik wil de geschiedenis van de pastorie zelf nog een keer publiceren.

Groeten

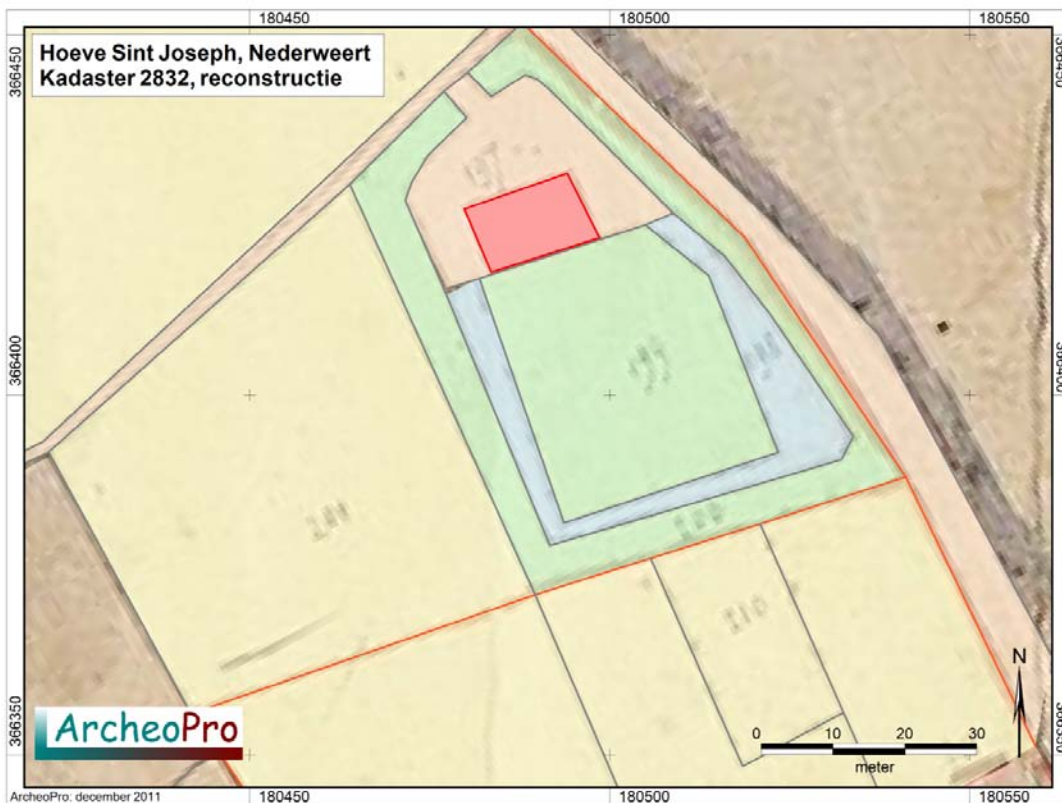
Alfons

Kaartafbeeldingen

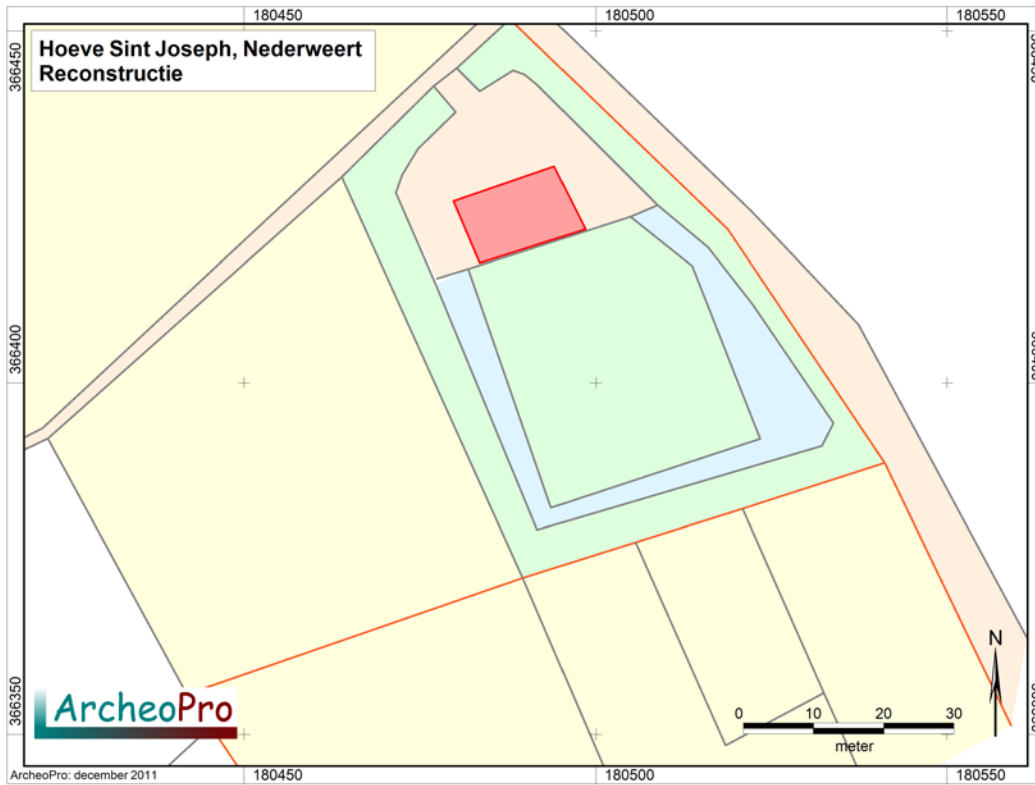
Afb. 1

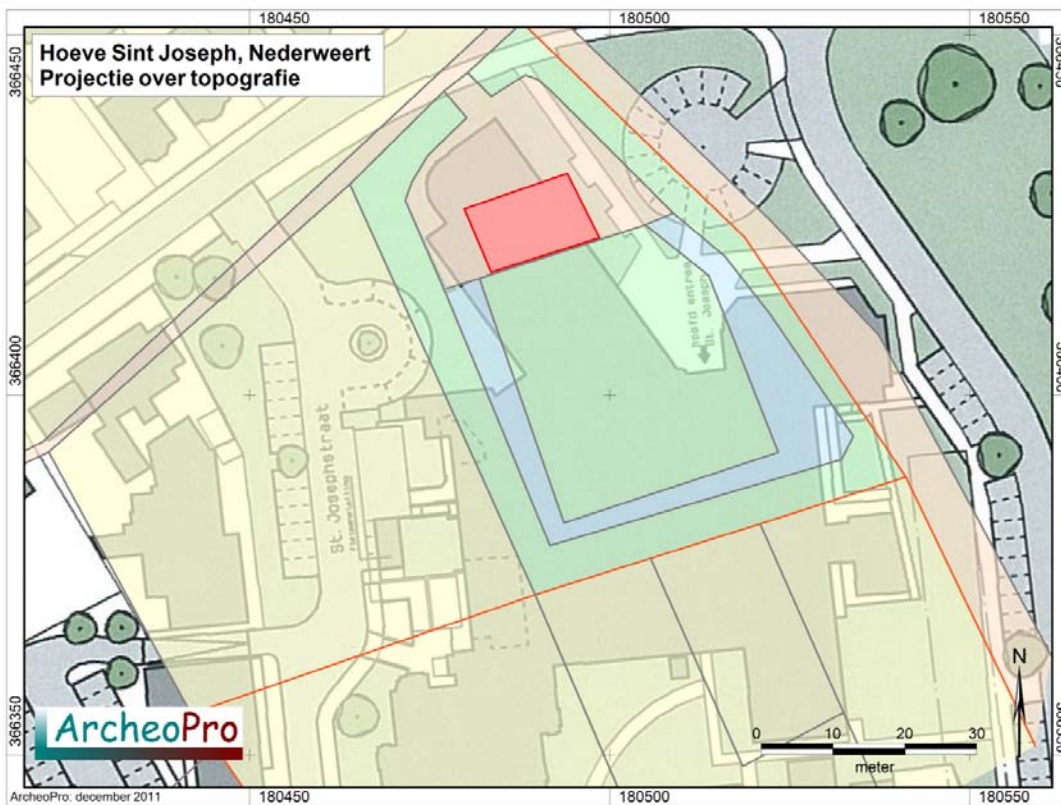
Afb 2

Afb. 3

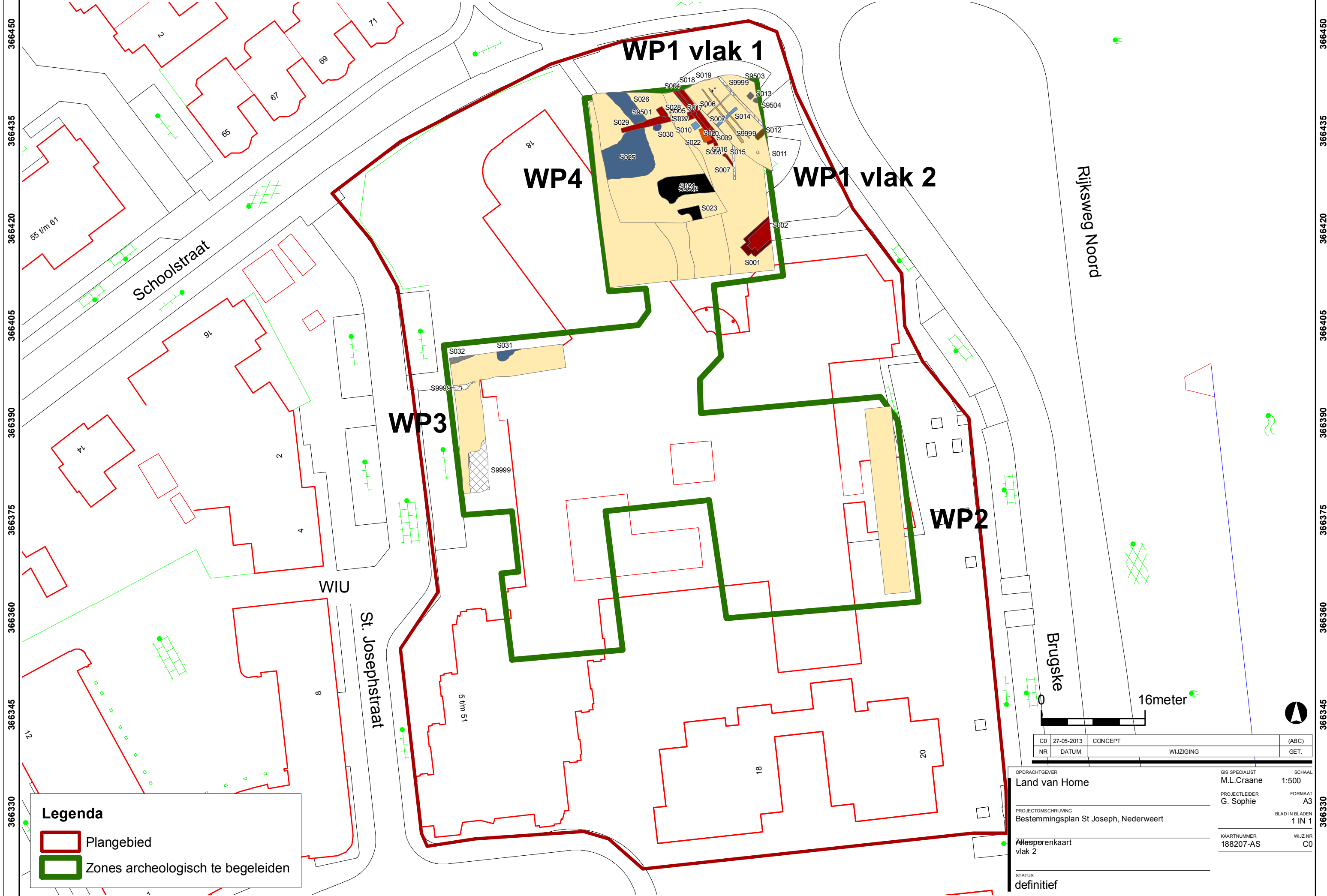

Afb. 4

Afb. 5 Kadastrale minuut geprojecteerd op de GBKN (autocadkaart)

Legenda

- Plangebied
- Zones archeologisch te begeleiden

CO	27-05-2013	CONCEPT	(ABC)
NR	DATUM	WIJZIGING	GET.

OPDRACHTGEVER	Land van Horne	GIS SPECIALIST	M.L.Craane	SCHAAL	1:500
PROJECTLEIDER	G. Sophie	FORMAAT	A3	BLAD IN BLADEN	1 IN 1
PROJECTOMSCHRIJVING	Bestemmingsplan St Joseph, Nederweert	KAARTNUMMER	188207-AS	WIJZ NR	C0
STATUS	definitief				

180460

180480

180500

180520

180540

366435

366435

366420

366420

366405

366405

366390

366390

180460

180480

180500

180520

180540

Legenda

188207_Put_01_Vlak_1_Sporen

SPOORAARD

- FUNDMUUR
- LAAG
- MUUR
- RECENT
- VLOER
- WATERKL

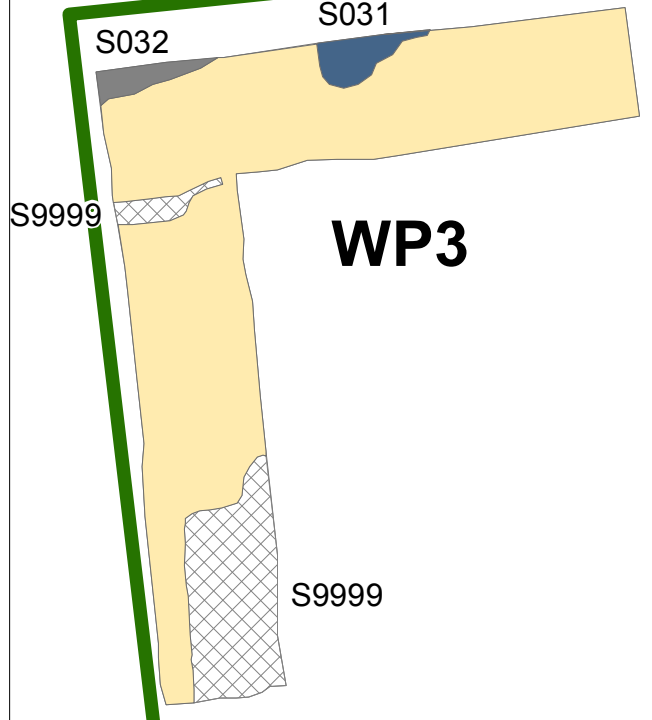
188207_Put_03_Vlak_1_Sporen

SPOORAARD

- AFVALKL
- GRACHT
- LAAG
- RECENT
- Plangebied
- Zones archeologisch te begeleiden

WP1 vlak 1

WP3

CO	27-05-2013	CONCEPT	(ABC)
NR	DATUM	WIJZIGING	GET.

OPDRACHTGEVER Land van Horne	GIS SPECIALIST M.L.Craane	SCHAAL 1:250
PROJECTOMSCHRIJVING Bestemmingsplan St Joseph, Nederweert	PROJECTLEIDER G. Sophie	FORMAAT A3
Allesporenkaart vlak 1	KAARTNUMMER 188207-AS	BLAD IN BLADEN 1 IN 1
STATUS concept	WIJZ.NR C0	

Legenda

188207_Put_01_Vlak_2_Sporen

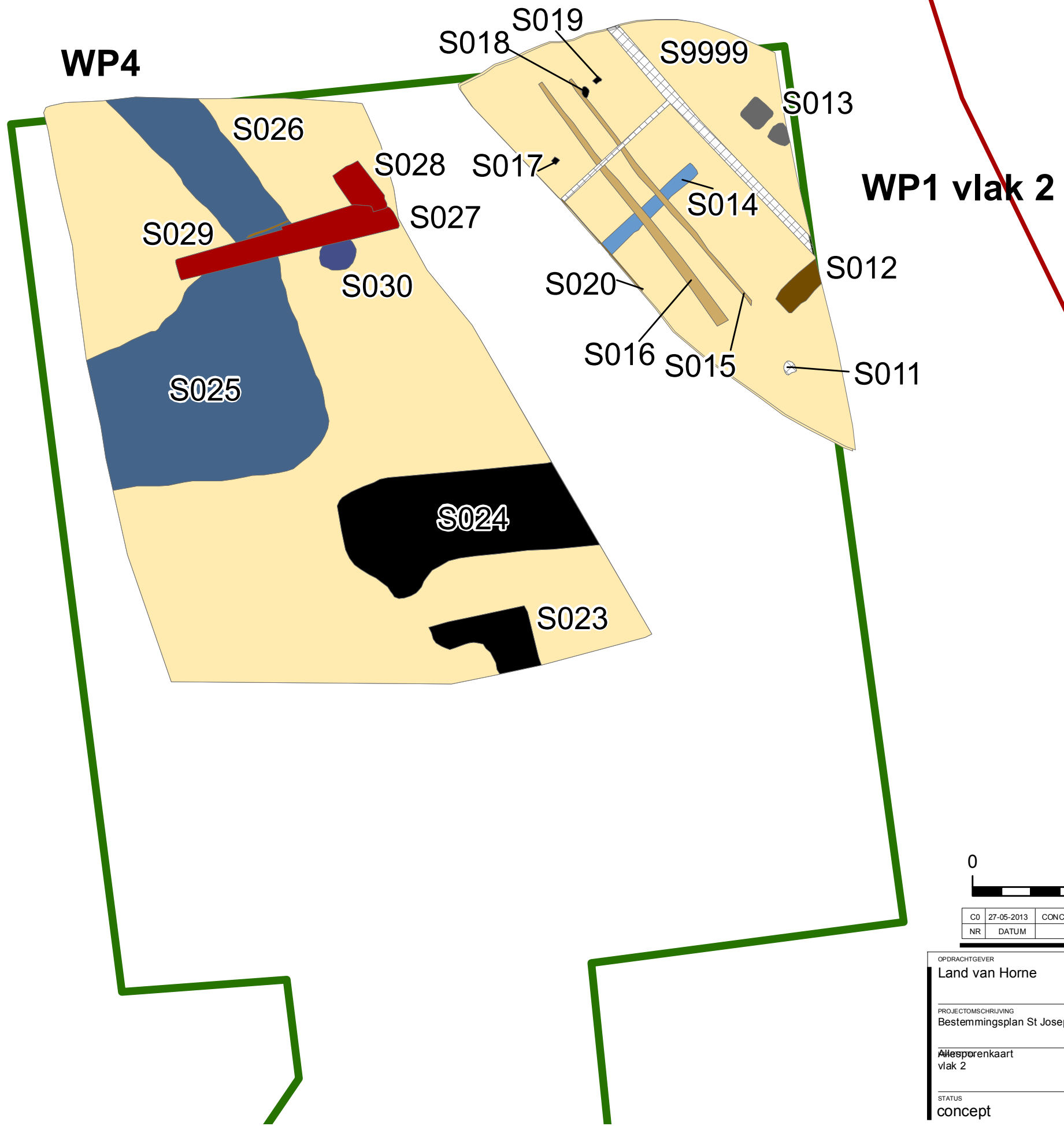
SPOORAARD

- AFVALKL
- BESCH
- KARSPOOR
- KUIL
- LAAG
- PAALKUIL
- RECENT
- WATERKL

188207_Put_04_Vlak_1_Sporen

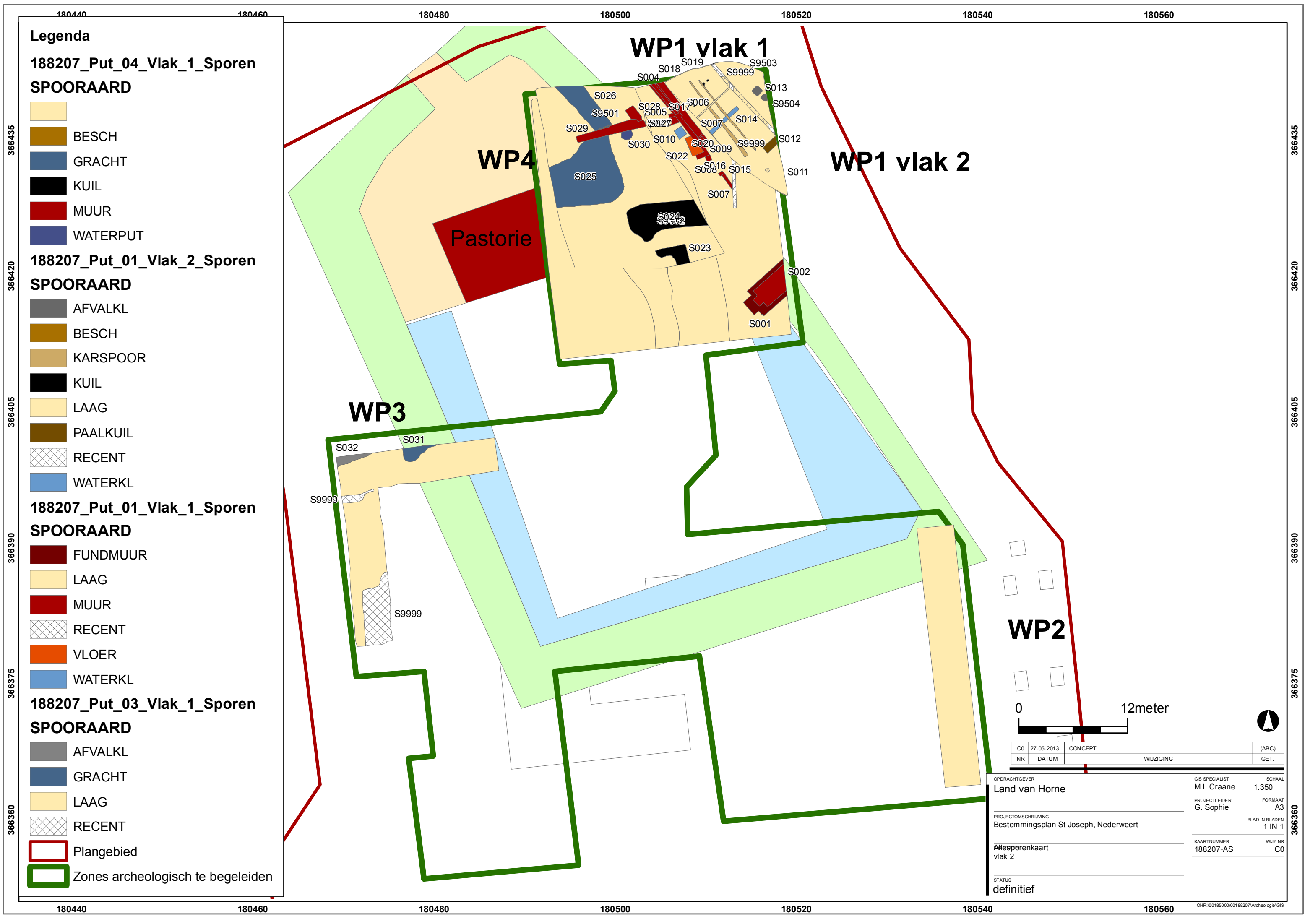
SPOORAARD

- LAAG
- BESCH
- GRACHT
- KUIL
- MUUR
- WATERPUT
- Plangebied
- Zones archeologisch te begeleiden

CO	27-05-2013	CONCEPT	(ABC)
NR	DATUM	WIJZIGING	GET.

OPDRACHTGEVER	GIS SPECIALIST	SCHAAL
Land van Horne	M.L.Craane	1:150
PROJECTLEIDER	FORMAAT	
G. Sophie	A3	
PROJECTOMSCHRIJVING	BLAD IN BLADEN	
Bestemmingsplan St Joseph, Nederweert	1 IN 1	
Allesporenkaart vlak 2	KAARTNUMMER	WIJZ NR
	188207-AS	C0
STATUS		
concept		

Legenda

188207_Put_04_Vlak_1_Sporen

SPOORAARD

-
- BESCH
- GRACHT
- KUIL
- MUUR
- WATERPUT

188207_Put_01_Vlak_2_Sporen

SPOORAARD

- AFVALKL
- BESCH
- KARSPoor
- KUIL
- LAAG
- PAALKUIL
- RECENT
- WATERKL

188207_Put_01_Vlak_1_Sporen

SPOORAARD

- FUNDMUUR
- LAAG
- MUUR
- RECENT
- VLOER
- WATERKL

188207_Put_03_Vlak_1_Sporen

SPOORAARD

- AFVALKL
- GRACHT
- LAAG
- RECENT

- Plangebied
- Zones archeologisch te begeleiden

CO	27-05-2013	CONCEPT	(ABC)
NR	DATUM	WIJZIGING	GET.

OPDRACHTGEVER	GIS SPECIALIST	SCHAAL
Land van Horne	M.L.Craane	1:350
PROJECTLEIDER	FORMAAT	
G. Sophie	A3	
PROJECTOMSCHRIJVING	BLAD IN BLADEN	
Bestemmingsplan St Joseph, Nederweert	1 IN 1	
Allesporenkaart vlak 2	KAARTNUMMER	WIJZ NR
	188207-AS	C0
STATUS		
definitief		

180460

180480

180500

180520

180540

366435

366435

366420

366420

366405

366405

366390

366390

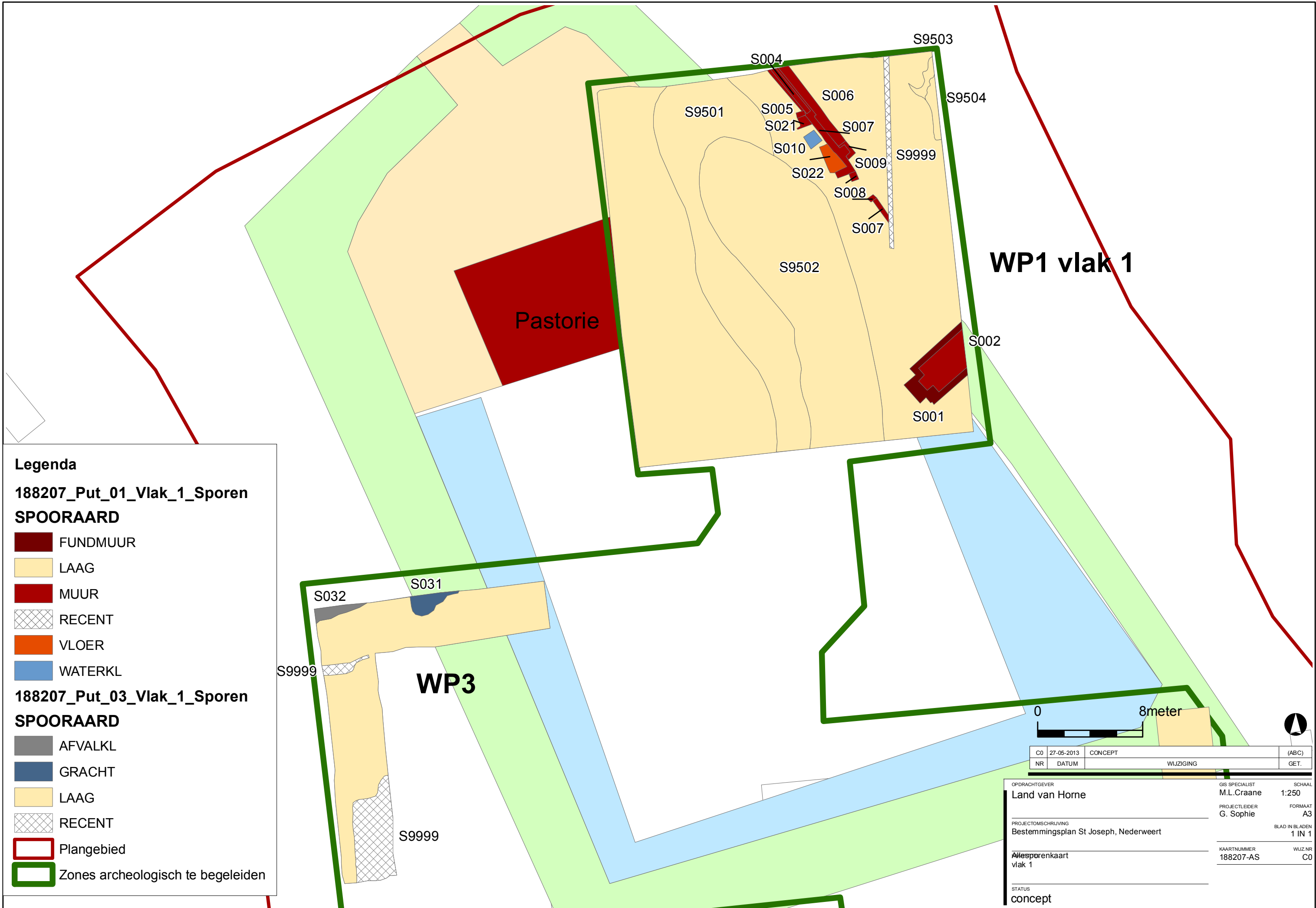
180460

180480

180500

180520

180540

Legenda

188207_Put_01_Vlak_1_Sporen

SPOORAARD

- FUNDMUUR
- LAAG
- MUUR
- RECENT
- VLOER
- WATERKL

188207_Put_03_Vlak_1_Sporen

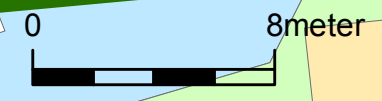
SPOORAARD

- AFVALKL
- GRACHT
- LAAG
- RECENT
- Plangebied
- Zones archeologisch te begeleiden

WP1 vlak 1

WP3

Pastorie

CD	27-05-2013	CONCEPT	(ABC)
NR	DATUM	WIJZIGING	GET.

OPDRACHTGEVER	GIS SPECIALIST	SCHAAL
Land van Horne	M.L.Craane	1:250
PROJECTLEIDER	FORMAAT	
G. Sophie	A3	
PROJECTOMSCHRIJVING	BLAD IN BLADEN	
Bestemmingsplan St Joseph, Nederweert	1 IN 1	
Allesporenkaart vlak 1	KAARTNUMMER	WIJZ NR
	188207-AS	C0
STATUS		
concept		

180480

180500

180520

366435

366435

366420

366420

Legenda

188207_Put_01_Vlak_2_Sporen

SPOORAARD

- AFVALKL
- BESCH
- KARSPOOR
- KUIL
- LAAG
- PAALKUIL
- RECENT
- WATERKL

188207_Put_04_Vlak_1_Sporen

SPOORAARD

- LAAG
- BESCH
- GRACHT
- KUIL
- MUUR
- WATERPUT
- Plangebied
- Zones archeologisch te begeleiden

180480

180500

180520

WP4

WP1 vlak 2

S026

S028

S017

S9999

S013

S029

S027

S014

S012

S030

S020

S016

S015

S011

S025

S024

S023

CO	27-05-2013	CONCEPT	(ABC)
NR	DATUM	WIJZIGING	GET.

OPDRACHTGEVER	Land van Horne	GIS SPECIALIST	M.L.Craane	SCHAAL	1:150
PROJECTLEIDER	G. Sophie	FORMAAT	A3	BLAD IN BLADEN	1 IN 1
PROJECTOMSCHRIJVING	Bestemmingsplan St Joseph, Nederweert	KAARTNUMMER	188207-AS	WIJZ.NR	CO
STATUS	concept				